

Socдеми kontynuują konsultacje z potencjalnymi partnerami »2

W Warszawie debata nad kondycją mniejszości polskiej na Litwie »9

Już wkrótce mandat za opony letnie »10

Medycy i ministerstwo porozumeli się »18

Wygrana Donalda Trumpa w USA: Początek światowej transformacji?

Fot. EPA-ELTA

Wybory w USA, które uważnie monitorował cały świat, dobiegły końca. Wybór Donalda Trumpa na prezydenta Stanów Zjednoczonych, twierdzi historyk i politolog Šarūnas Liekis, oznacza, że świat wchodzi w fazę globalnej transformacji. Według niego, nowy system światowy ma wyłonić się w ciągu kilkunastu lat. »6-7

Znika polski pion w szkole w Kolonii Wileńskiej »11-13

ISSN 1392-0405

9 771392 040028

Jubileuszowe święto polskiej piosenki w DKP »16-17

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się
od 1 lipca 1953 r.

Birbynių g. 4a,
02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt)

Zastępcy red. naczelny:
Brigita Lapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski
(ds.online)
(aklonowski@kurierwileński.lt)

Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik,
Justyna Giedrojc,
Rajmund Klonowski,
Anna Pieszko,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkievicz
— fotoreporter.

Dział Promocji:
Andrzej Podworski
— prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwileński.lt),
Jolanta Balkiewicz — reklama
(tel. +370 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).

Wydawca: VšĮ „Kurier Wileński“

Druk: VšĮ „Vilnijos žodis“

Nakład: 2500 egz.

*Materiałów niezamówionych
redakcja nie zwraca.*

*Redakcja zastrzega sobie pra-
wo do skracania i adiustacji
tekstów.*

*Za treść ogłoszeń redakcja nie
odpowiada.*

*Opinie Czytelników zawarte
w ich listach nie zawsze są
zbieżne z opinią redakcji.*

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

Fundacja
POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE
Im. Jana Olszewskiego

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Projekt finansowany ze środków
Ministerstwa Spraw Zagranicznych w
ramach konkursu pn. „Polonia i Polacy
za Granicą 2024 — regranting”.

Publikacja wyraża jedynie poglądy
autorów i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii
Prezesa Rady Ministrów i Fundacji
„Pomoc Polakom na Wschodzie”
im. Jana Olszewskiego.

Socjaldemokraci kontynuują konsultacje z potencjalnymi partnerami koalicyjnymi

Honorata Adamowicz

Po wyborach parlamentarnych Litewska Partia Socjaldemokratyczna, która zdobyła najwięcej mandatów, już drugi tydzień prowadzi rozmowy ze swoimi potencjalnymi partnerami na temat utworzenia koalicji.

— W tym tygodniu kontynuujemy konsultacje z potencjalnymi partnerami koalicyjnymi i tymi, których wsparcie w przyszłym Sejmie będzie potrzebne do uchwalenia ważnych dla obywateli ustaw. Rozmowy te prowadzimy, ponieważ rozumiemy, że podejmowanie decyzji będzie wymagało konsultacji i dialogu ze wszystkimi partiami parlamentarnymi, a nie tylko z rządzącą większością. Spotkaliśmy się już z Demokratycznym Związkiem „W imię Litwy” oraz Litewskim Związkiem Chłopów i Zielonych, a także przygotowujemy się do spotkania z przedstawicielami „Świtu Niemna” (lit. „Nemuno Aušra”) i Ruchu Liberalnego — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Gintautas Paluckas, kandydat socjaldemokratów na premiera.

Z KIM ROZMAWIAĆ NIE PLANUJĄ

Główne partie, z którymi Litewska Partia Socjaldemokratyczna prowadzi rozmowy, to Związek Demokratów „W imię Litwy” oraz Litewski Związek Chłopów i Zielonych. Socjaldemokraci zaznaczają, że nie będą rozmawiać z konserwatystami ani z AWPL-ZChR.

— Na spotkaniach rozmawiamy o tym, co obec-

nie jest najważniejsze, o programach partii i ich zgodności oraz podstawowych decyzjach. W sobotę odbędzie się posiedzenie rady naszej partii, na którym szczegółowo omówimy najważniejsze prace i naszą wizję Litwy. Nowy rząd zostanie utworzony w oparciu o wartości i zobowiązania socjaldemokratów, a program rządowy będzie oparty na tym, co proponowaliśmy podczas wyborów do Sejmu — podkreśla kandydat socjaldemokratów na premiera.

SĄ NIEROZWIĄZANE KWESTIE SPORNE

Gabrielė Burbulytė-Tsiskarishvili, analityczka polityczna z Uniwersytetu w Kłajpedzie w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” mówi, że z tego, co widzimy w sferze publicznej, co mówią liderzy partii i osoby uczestniczące w grupach negocjacyjnych, wynika, że nadal istnieją nierozwiązane kwestie sporne. I pytanie brzmi właśnie, jak te punkty sporne zostaną rozwiązane.

— Nie możemy dziś odpowiedzieć na pytanie, jak zostanie utworzona koalicja. Z pewnością istnieje wiele opcji. Jest kilka scenariuszy. Jak dotąd mówimy głównie o dwóch partnerach koalicyjnych, socjaldemokratach i Demokratycznym Związku „W imię Litwy”. Jeśli chodzi o trzeciego partnera koalicyjnego, jedną z opcji jest Związek Chłopów i Zielonych, ale oczywiście nie wykluczam możliwości osiągnięcia porozumienia ze „Świtem Niemna”. W domenie publicznej wiele się mówi o liberałach jako potencjalnym trzecim partnerze w koalicji, ale nadal uważam, że byłaby to bardzo skrajna opcja i najmniej prawdopodobna, ponieważ z pewnością istnieje wystarczający wybór, aby utworzyć koalicję spośród tych sił politycznych, które przynajmniej klasyfikują się jako centrolewicowe — podkreśla Gabrielė Burbulytė-Tsiskarishvili. ■

TVP
WILNO

„Prowadzimy rozmowy, bo rozumiemy, że podejmowanie decyzji będzie wymagało dialogu ze wszystkimi partiami parlamentarnymi, a nie tylko z rządzącą większością” — mówi Gintautas Paluckas. Fot. Žygmantas Gedvila, ELTA

Rząd Hiszpanii przeznaczy łącznie 10,6 mld euro na pomoc dla ofiar gwałtownych powodzi, w wyniku których zginęło ponad 200 osób — ogłosił premier Pedro Sanchez. W kraju wprowadzono stan klęski żywiołowej Fot. EPA-ELTA

Obchody Narodowego Święta Niepodległości

11 listopada na wileńskiej Rossie

Ambasada RP w Wilnie zaprasza wszystkich Rodaków na uroczystość z okazji Narodowego Święta Niepodległości w dniu **11 listopada 2024 r.** Zapraszamy wszystkich Rodaków na Litwie, a także osoby odwiedzające Wilno w tych dniach, do udziału w tradycyjnej uroczystości złożenia wieńców oraz zaśpiewania razem hymnu w ramach akcji „Niepodległa do hymnu” przy Mauzoleum Matki i Serca Syna na cmentarzu na wileńskiej Rossie

w dniu 11 listopada 2024 r. o godz. 12.00.

Narodowe Święto Niepodległości to dla Polaków jedno z najważniejszych świąt państwowych. Po 123 latach zaborów — niewoli naznaczonej walką, cierpieniem i wysiłkiem wielu pokoleń Polek i Polaków —

Polska, **11 listopada 1918 roku**, odzyskała suwerenność.

Więcej informacji o akcji „Niepodległa do hymnu” znajdą Państwo pod adresem biura „Niepodległa” <https://niepodlegla.gov.pl/aktualnosci/zaspiewajmy-razem-mazurka-dabrowskiego-11-listopada-2024/>

Ambasada RP w Wilnie

Imieniny

7 listopada

Amaranta,
Antoniego,
Florencjusza,
Gizberta, Ingarda,
Kariny, Longina,
Melchiora, Nikandra,
Rufusa, Wincentego

8 listopada

Bogdana, Bogudara,
Bohdana, Godfryda,
Jana, Klaudiusza,
Marcina, Maura,
Sewera, Seweriana,
Symforiana,
Wiktoryna, Wilehada

Cytat dnia

„Będziemy działać na rzecz Europy bardziej zjednoczonej, silniejszej, bardziej suwerennej w tym nowym kontekście, współpracując ze Stanami Zjednoczonymi i broniąc naszych interesów i wartości”

— napisał na serwisie X prezydent Francji Emmanuel Macron po rozmowie z kanclerzem Niemiec Olafem Scholzem.

Liczba dnia

20 tys. żołnierzy Rosjanie stracili w obwodzie kurskim — oświadczył w środę naczelny dowódca Sił Zbrojnych Ukrainy, generał Ołeksandr Syrski.

Z wielkim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o odejściu do wieczności

Prof. dr. hab. Andrzeja Baranowa

z Akademii Oświaty Uniwersytetu Witolda Wielkiego.

Znaliśmy Go jako znakomitego literaturoznawcę, cenionego badacza literatur pogranicza oraz mądrego i ciepłego Człowieka.

Łączymy się w bólu z pogrążoną z żałobie **rodziną**, przede wszystkim z małżonką **doc. dr Haliną Turkiewicz**.

Pracownicy Centrum Polonistycznego Uniwersytetu Wileńskiego

Karta Mieszkańca Rejonu Wileńskiego: wkrótce zostanie przygotowana procedura jej wykorzystania

Samorząd Rejonu Wileńskiego kontynuuje prace nad nowym projektem – Kartą Mieszkańca Rejonu Wileńskiego, która zapewni mieszkańcom rejonu wileńskiego wyjątkowe możliwości otrzymania zniżek, ofert, specjalnych i niezbędnych informacji w różnych dziedzinach.

Administracja samorządu już przygotowała opis trybu wydawania i użytkowania karty, a rada wyraziła zgodę na jego dalsze rozpatrzenie.

Zdaniem mera rejonu wileńskiego Roberta Duchniewicza ta inicjatywa ma przede wszystkim na celu zapewnienie mieszkańcom rejonu wileńskiego możliwości korzystania z ulg i różnorodnych zniżek: na przykład na towary, usługi, wydarzenia, a drugi cel – to wzmocnienie działalności producentów rejonu, usługodawców i organizatorów wydarzeń.

„Karta Mieszkańca Rejonu Wileńskiego to sposób nie tylko na zwiększenie możliwości mieszkańców naszego rejonu, ale także na wzmocnienie lokalnego biznesu i turystyki. Projekt ten będzie korzystny zarówno dla mieszkańców, jak i przedsiębiorców, przyczyni się do podniesienia atrakcyjności rejonu oraz wzmocnienia ducha wspólnotowości. Przygotowaliśmy już niezbędny opis procedury, pozostaje jeszcze uzyskać ostateczną zgodę Rady. Mamy

nadzieję, że po przeprowadzeniu wszystkich procedur będzie można rozpocząć prace na początku przyszłego roku” – mówi R. Duchniewicz.

Karta, która może przybierać formę fizyczną lub wirtualną (za pośrednictwem aplikacji mobilnej), umożliwi mieszkańcom wygodne korzystanie z różnych towarów i usług oraz uczestnictwo w lokalnych wydarzeniach. Z opisu procedury wynika, że kartę będzie można zamówić, wypełniając formularz zgłoszeniowy na stronie internetowej samorządu lub dokonując identyfikacji w przyszłej aplikacji mobilnej za pośrednictwem Elektronicznej Bramy Rządowej. Karta będzie wydawana osobom, które ukończyły 16. rok życia i zadeklarowały miejsce zamieszkania na terenie samorządu rejonu wileńskiego. Dokument wyjaśnia także, w jaki sposób spółki będą mogły składać swoje oferty i je upubliczniać.

Opis procedury będzie jeszcze przedmiotem dyskusji w komitetach Rady. Ostateczną decyzję w tej spr-

wie Rada podejmie na kolejnym posiedzeniu w grudniu.

Podczas realizacji projektu Karty Mieszkańca wykorzystano dobre praktyki innych samorządów. Sposób wdrażania i użytkowania karty zostanie zatwierdzony rozporządzeniem dyrektora administracji samorządu rejonu. W tym roku na realizację projektu zaplanowano początkową kwotę 30 tys. euro, a na jej dalsze podtrzymanie co roku będą przeznaczane środki z budżetu samorządu. ■

Karta będzie wydawana osobom, które ukończyły 16. rok życia i zadeklarowały miejsce zamieszkania na terenie samorządu rejonu wileńskiego. Dokument wyjaśnia także, w jaki sposób spółki będą mogły składać swoje oferty i je upubliczniać.

Przedłużony termin składania kandydatur do nagród za zasługi dla Wileńszczyzny

Samorządu Rejonu Wileńskiego zaprasza osoby, organizacje i spółki rejonu wileńskiego do dalszego aktywnego zgłaszania kandydatur do nagród roku za zasługi dla Wileńszczyzny i jej ludzi.

Termin składania kandydatur został przedłużony do 10 listopada br. (włącznie).

Celem nagród jest uhonorowanie i nagrodzenie mieszkańców, spółek, instytucji oraz społeczności, które w ciągu ostatniego roku rozślawiły rejon wileński na Litwie i w świecie dzięki swojej pracy, zasługom i pomysłom w konkretnej działalności.

Prawo do zgłaszania kandydatur mają zarówno osoby fizyczne, jak i prawne. Nagrody mogą być przy-

znane w takich dziedzinach jak sztuka, innowacje, samorządność, biznes, edukacja, nauka, ochrona zdrowia, praworządność, ochrona środowiska, turystyka, działalność charytatywna, sport i inne. Nagroda może być przyznana również za całokształt osiągnięć w działalności zawodowej lub społecznej.

Propozycje kandydatur można zgłaszać na adres e-mail Administracji Samorządu Rejonu Wileńskiego: vrsa@vrsa.lt. W zgłoszeniu

należy wskazać kandydata, opisać jego osiągnięcia oraz zasługi dla rejonu wileńskiego i jego mieszkańców w ciągu ostatniego roku, a także podać inne istotne informacje dotyczące kandydata.

Szczegółowe informacje można uzyskać pod nr. tel.: **+370 5 236 0023** lub **+370 6 857 7049**. ■

Stronę przygotowano na podstawie informacji Samorządu Rejonu Wileńskiego

Deszcze nie przeszkodziły: słuchacze PUTW w Wilnie zadbali o groby na Rossie

Być wytrwałymi, to przykład dla wielu...30 października, jak co roku od 30 lat, słuchacze Polskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Wilnie pod kierownictwem rektora, prof. Ryszarda Kuźmo zebraли się w najstarszej nekropolii wileńskiej — Cmentarzu na Rossie, aby zadbać o miejsce, mające ogromne znaczenie dla historii Wilna, a także by okazać szacunek tym, którzy odeszli na zawsze.

Nie było nas wielu, mieliśmy nadzieję, że zbierze się więcej słuchaczy, ale każdy ma rodzinne groby, o które też trzeba zadbać.

Na nasz widok kierowniczka cmentarza bardzo się ucieszyła i dziękowała za przybycie i chęć pomocy. Myślała o nas i była pewna, że przyjedziemy. No i nie zawiodła się, bo ci, którzy przybyli, mimo deszczowej pogody, starali się zostawić swój ślad.

Sprzątnęliśmy wydzieloną nam działkę cmentarza, zgrabiliśmy liście. Chociaż były mokre i ciężkie — zebraли je do worków i wynieśliśmy

■ Przy Mauzoleum „Matki i serca Syna” Fot. archiwum PUTW w Wilnie

w wyznaczone miejsce. Po zakończeniu pracy z wielką satysfakcją, mimo ulewnego deszczu i zmęczenia ustawiliśmy się przy Mauzoleum „Matki i serca Syna” i zaśpiewaliśmy ulubioną

piosenkę Józefa Piłsudskiego „My — pierwsza brygada”.

Monika Pażusinska,
słuchaczka Polskiego Uniwersytetu
Trzeciego Wieku w Wilnie

Polski lider transformacji energetycznej szuka pracowników na Litwie!

Poznaj nas! **Grupa Technologiczna ASE** – solidny partner biznesowy, wspierający przemysł ponad 30 lat, składający się z 16 spółek które wspierają różne gałęzie technologii i przemysłu. Skupiamy się na transformacji energetycznej, bezpieczeństwie w przemyśle, technologiach wodorowych i morskich farmach wiatrowych. Ceniemy synergię, partnerstwo i innowacje, a nasza misja to myślenie o przyszłości – wyraża to nasze motto: „**Razem tworzymy technologie przyszłości!**”.

Poszukujemy inżyniera-pasjonata do ASE Baltic na Litwie, który:

- chce pracować w branży technologicznej,
- potrafi budować relacje z klientami,
- jest proaktywny i samodzielny,
- zna na poziomie komunikatywnym język litewski i angielski.

Jesteśmy otwarci na stażystów z Litwy – zapraszamy do naszego kampusu w Gdańsku!

Kluczowe zadania obejmowane w ASE Baltic to rozwój rynku litewskiego, budowanie i utrzymywanie relacji z klientami oraz wdrażanie strategii sprzedażowych. Jeśli jesteś gotów na nowe wyzwania - aplikuj już dziś na adres **rekrutacja@ase.com.pl**!

Poznajmy się lepiej – porozmawiajmy o naszej wizji i Twoich potrzebach. Razem możemy tworzyć na Litwie rynek przyszłości.

ul.Narwicka 6
80-557 Gdańsk, Polska
+ 48 52 520 77 20
ase@ase.com.pl

Wygrana Donalda Trumpa w USA: Początek światowej transformacji?

Antoni Radczenko

Na razie nie ma oficjalnego wyniku wyborów prezydenckich w USA, ale nieoficjalnie wiadomo, że Donald Trump po czteroletniej przerwie ponownie zasiądzie w Białym Domu. „Mamy kraj, który potrzebuje pomocy, i to bardzo (...). Naprawimy nasze granice. Naprawimy wszystko w naszym kraju” — zapowiedział we środę z rana Trump.

LITEWSKIE GRATULACJE

Prezydent Gitanas Nausėda, jeszcze przed oficjalnym ogłoszeniem wyników, pogratulował Trumpowi zwycięstwa. „Gratuluje Donaldowi Trumpowi zwycięstwa w wyborach prezydenckich w USA” — napisał w sieci społecznościowej prezydent Litwy. Nausėda podkreślił, że Stany Zjednoczone są podstawowym partnerem strategicznym naszego kraju. „Jedność transatlantycka jest bardzo ważna” — zaznaczył prezydent Litwy. Dodał, że Litwa i Ameryka bardzo poważnie podchodzą do kwestii bezpieczeństwa narodowego: „Dzisiaj Litwa na obronę przeznaczająca 3,5 proc. PKB i nadal będzie zwiększała inwestycje”.

Szef litewskiej dyplomacji Gabrielius Landsbergis powiedział mediom, że oczekiwał wygranej Trumpa. Jego zdaniem wybór Trumpa zainicjuje wiele zmian na różnych płaszczyznach międzynarodowych. „Potencjalne zmiany będą duże. I jeśli wyjdziemy z poziomu litewskiego na europejski, to nie jestem pewien, że Europa do tych zmian jest gotowa” — powiedział minister. Jego zdaniem Litwa nigdy nie rezygnowała z kontaktów z Partią Republikańską. „Niemalą zrobiliśmy rzeczy w tym kierunku. Mamy naprawdę dobre kontakty z drużyną republikańską. Osobiście spotykałem się praktycznie ze wszystkimi osobami odpowie-

„Naprawimy wszystko w naszym kraju” — obiecał po wygranej Donald Trump Fot. EPA-ELTA

Portugalski politolog i ekspert w dziedzinie stosunków międzynarodowych prof.

Armando Marques Guedes, w rozmowie z PAP, oświadczył, że Donald Trump będzie zabiegał o dobre relacje z Polską. Politolog oświadczył poza tym, że tak naprawdę nie wiadomo, jakie relacje będą między Stanami Zjednoczonymi a Europą.

działnymi za obronę lub politykę zagraniczną w tej partii” — zapewnił Landsbergis.

ROLA POLSKI I GRATULACJE ŚWIATOWYCH PRZYWÓDCÓW

Sytuację w Ameryce skomentował też Radosław Sikorski. „Naród amerykański podjął decyzję, którą szanujemy. Potwierdziła się słuszność polskiej polityki zagranicznej, polegająca na utrzymywaniu kontaktów politycznych zarówno z Demokratami, jak i z Republi-

kanami” — oświadczył minister spraw zagranicznych RP.

W środę gratulacje nowemu prezydentowi złożyli również przywódcy krajów UE i NATO. „Jego przywództwo ponownie odegra kluczową rolę w utrzymaniu siły naszego sojuszu. Z niecierpliwością czekam na współpracę, aby promować »pokój przez siłę« w ramach NATO” — napisał sekretarz generalny NATO Mark Rutte. „Gratulacje dla Donalda Trumpa za wygraną w wyborach. Czekam na naszą współpracę dla dobra narodów amerykańskiego i polskiego” — ze swej strony dodał premier RP Donald Tusk.

Gratulacje złożył również Emmanuel Macron. Prezydent Francji równolegle też zaproponował krajom członkowskim UE, aby koordynowały swoją strategię dotyczącą tego, jak wzmocnić Europę po zwycięstwie Donalda Trumpa. „Będziemy działać na rzecz Europy bardziej zjednoczonej, silniejszej, bardziej suwerennej w tym nowym kontekście, współpracując ze Stanami Zjednoczonymi i broniąc naszych interesów i wartości” — napisał Macron.

6.>>

Radosław Sikorski oświadczył, że Europa powinna brać większą odpowiedzialność za własne bezpieczeństwo. „Wydatkami na obronność i decyzjami w sprawie polityki migracyjnej Polska robi to, co sojusznicy dopiero zaczną robić. Z odzyskaną wiarygodnością w Unii Europejskiej i dobrymi stosunkami ze Stanami Zjednoczonymi Polska będzie liderem procesu zwiększania odporności UE” — podkreślił szef polskiej dyplomacji.

Portugalski politolog i ekspert w dziedzinie stosunków międzynarodowych prof. Armando Marques Guedes, w rozmowie z PAP, oświadczył, że Donald Trump będzie zabiegał o dobre relacje z Polską. Politolog oświadczył poza tym, że tak naprawdę nie wiadomo, jakie relacje będą między Stanami Zjednoczonymi a Europą. „Niewiele osób spodziewało się tak pewnego zwycięstwa Trumpa. Osobiście nie wykluczałem jego wygranej, ale nie liczyłem, że dowiemy się o niej już w środę rano” — dodał naukowiec.

POCZĄTEK ZMIAN

— Wybór Trumpa oznacza, że mamy do czynienia z globalnym kryzysem światowego systemu. To nie Trump wywołał ten kryzys. On tylko jest najbardziej jaskrawym wyrazicielem tego zjawiska. Żyjemy w okresie transformacji światowego systemu. Transformacja potrwa 10–15 lat. To będzie bardzo niespokojny okres w dziejach świata. Litwa będzie musiała w tym procesie uczestniczyć. Czy sprosta temu zadaniu? Tego nie wiemy — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” historyk i politolog Šarūnas Liekis z Uniwersytetu Wiltolda Wielkiego.

Zdaniem rozmówcy zmiany w systemie światowym będą zachodziły na różnych kierunkach. Będą dotyczyły też wojny w Ukrainie.

— Negocjacje są nieuniknione. Ukraina nie może wygrać z Rosją na polu bitwy. Rosja jest mocarstwem nuklearnym, a Zachód nie zaryzykuje konfliktu atomowego w obronie Ukrainy — oświadczył politolog.

„Wybór Trumpa oznacza, że mamy do czynienia z globalnym kryzysem światowego systemu” — oświadcza Šarūnas Liekis. Fot. ELTA, Martynas Ambrazas

Zgodnie z amerykańskim ustawodawstwem 17 grudnia w stolicach stanów zbiorą się elektorzy, ponieważ formalnie to oni wybierają prezydenta i wiceprezydenta, a nie obywatele. Głosy elektorów muszą być wysłane do przewodniczącego Senatu oraz Archiwisty Stanów Zjednoczonych do 25 grudnia. Po odebraniu głosów archiwista musi wysłać je do Kon-

gresu USA do 3 stycznia. Trzy dni później powinno się odbyć posiedzenie połączonych izb Kongresu, podczas którego oficjalnie zostaną podliczone głosy elektorские. Dopiero wtedy Trump oficjalnie zostanie uznany za zwycięzcę kampanii wyborczej.

TVP
WILNO

■ Rys. Władysław Mickiewicz

Historia obchodów 11 listopada

Dzień 11 listopada 1918 r. został uznany za formalną datę odzyskania przez Polskę niepodległości dopiero w 1926 r., mimo że obchodzono go już wcześniej.

W doniesieniu wydanym 8 listopada 1926 r. przez premiera II RP Józefa Piłsudskiego mowa jest o tym, że za trzy dni naród polski będzie obchodził „ósmą rocznicę zrzucenia jarzma niewoli”. Ustanowiono 11 listopada dniem wolnym od pracy w administracji rządowej i szkolnictwie.

Do oficjalnego kalendarza świąt państwowych dzień ten wprowadził jednak dopiero Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustawą z 23 kwietnia 1937 r. o Świącie Niepodległości.

Dzień 11 listopada uroczystości obchodzony był aż do wybuchu II wojny światowej.

Tego dnia w całym kraju odprawiano nabożeństwa w intencji ojczyzny, organizowano akademie oraz parady wojskowe. Szczególnie hucznie świętowano dziesiątą i dwudziestą rocznicę.

OKRES OKUPACJI

Agresja III Rzeszy Niemieckiej i Związku Sowieckiego na Polskę we wrześniu 1939 r. w zasadniczy sposób wpłynęła na kultywowanie Świąta Niepodległości. Oficjalnie i jawnie dzień 11 listopada świętowano jedynie w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie oraz w instytucjach państwa polskiego na uchodźstwie. Zupełnie inaczej sytuacja wyglądała na terenach znajdujących się pod okupacją zarówno sowiecką, jak i niemiecką.

Zoczywistych względów jakakolwiek forma świętowania powrotu Polski na mapę Europy była tam surowo zakazana.

Mimo to Polacy nie zapominali o obchodach rocznicy. Na obszarach okupowanej przez hitlerowskie Niemcy Polski obchody przybierały najróżniejsze formy. Prasa konspiracyjna publikowała okolicznościowe artykuły, w świątyniach odprawiano nabożeństwa, a miejsca pamięci narodowej ozdabiano pod osłoną nocy białoczerwonymi akcentami — flagami i kwiatami.

ZMIANY W KALENDARZU

Nowa sytuacja społeczno-polityczna, w jakiej znalazła się Polska po zakończe-

niu II wojny światowej, przyczyniła się do zmian w kalendarzu świąt państwowych. Władze komunistyczne próbowały wymazać ze społecznej świadomości datę 11 listopada 1918 r. oraz postać Józefa Piłsudskiego — jednego z głównych architektów niepodległej Polski.

W 1945 r. w miejsce Świąta Niepodległości wprowadzono obchodzone 22 lipca Narodowe Święto Odrodzenia Polski.

Tymczasem w Litwie sowieckiej hucznie obchodzono rocznice wybuchu tzw. Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej oraz celebrowano obchody Świąta Pracy. W dniach 7 listopada i 1 maja na ówczesnym prospekcie Lenina (obecnie aleja Giedymina) odbywały demonstracje z udziałem mieszkańców Wilna.

KARDYNALNA ZMIANA SYTUACJI

W Polsce sytuacja zmieniła się diametralnie w 1978 r. 11 listopada środowiska opozycyjne, wzmocnione po wygrze kard. Wojtyły na Stolicę Apostolską, obchodziły sześćdziesiątą rocznicę powrotu niepodległej i suwerennej Polski na mapę Europy. Inicjatorem jawnych, niezależnych od władz państwowych obchodów był Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela, który przy aktywnym wsparciu środowisk kombatanckich

i niepodległościowych, studenckich oraz Kościoła katolickiego zorganizował uroczystości w Gdańsku, Krakowie, Lublinie, Łodzi i Warszawie.

W latach 1980–1981 opozycja polityczna świętowała 11 listopada już w sposób całkowicie jawny. Ponadto w organizację uroczystości włączał się także aparat państwowo-partyjny. 11 listopada 1981 r. — pierwszy raz od 1944 r. — władze złożyły wieńce przed Grobem Nieznanego Żołnierza w Warszawie.

HISTORIA ZATOCZYŁA KOŁO

W 1989 r. Sejm PRL przywrócił dzień 11 listopada do kalendarza świąt państwowych. „Dla upamiętnienia rocznicy odzyskania przez Naród Polski niepodległego bytu państwowego oraz walk pokoleń Polaków o wolność i niepodległość” — głosiła preambuła ustawy z 15 lutego 1989 r. o Narodowym Świącie Niepodległości.

Litwa swój dzień niepodległości obchodzi dwukrotnie w ciągu roku: 16 lutego, gdy upamiętnia podpisanie w 1918 r. aktu ogłoszenia niepodległości kraju oraz 11 marca — tego dnia w 1990 r. parlament uchwalił przywrócenie suwerenności. Obie rocznice są wolnymi od pracy świątami państwowymi tak, jak w Polsce Święto Niepodległości. ■

Opr. J.G.

Centralne obchody 11 listopada na Litwie skupiają się tradycyjnie przy Mauzoleum Matki i Serca Syna na Rossie Fot. Marian Paluszkiewicz

W Warszawie debata nad kondycją mniejszości polskiej na Litwie

Dwudniowa międzynarodowa konferencja „Polacy na Litwie w świetle współczesnych przemian — szanse, wyzwania, zagrożenia” rozpocznie się 12 listopada na PGE Narodowym w Warszawie.

Anna Pieszeko

Wydarzenie organizowane przez Fundację „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego poświęcone będzie dyskusji nad sytuacją mniejszości polskiej na Litwie, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii bezpieczeństwa, edukacji i mediów. W programie przewidziano sesję plenarną i panele eksperckie z udziałem wybitnych przedstawicieli mniejszości polskiej na Litwie oraz wiodących specjalistów w tym temacie.

„W 30. rocznicę zawarcia Traktatu polsko-litewskiego o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy pragniemy stworzyć forum do debaty nad kondycją mniejszości polskiej na Litwie ze szczególnym uwzględnieniem kluczowych obszarów strategicznych — bezpieczeństwa, oświaty i mediów” — zapowiadają organizatorzy.

Sesję plenarną pt. „Mniejszość polska w polityce Polski i Litwy” poprowadzi wiceprezes Zarządu Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego Juliusz Szymczak-Gałkowski, wieloletni pracownik administracji rządowej w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych (2005 – 2011), Ministerstwie Spraw Zagranicznych (do 2015) oraz (do 2019) resorcie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Od 2019 Juliusz Szymczak-Gałkowski zasiadał w Zarządzie Fundacji, od 2022 pełni funkcję wiceprezesa.

Partnerem wydarzenia jest Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego. Za część merytoryczną konferencji odpowiada dr Barbara Jundo-Kaliszewska, która jest zatrudniona na stanowisku Adiunkta na WSMIP UŁ. Jak podkreśla, celem konferencji, poza analizą aktualnej kondycji najlepiej zorganizowanej społeczności polskiej poza granicami kraju, jest również zainicjowanie debaty nad strategią przyszłego wsparcia Polaków na Litwie przez Rzeczpospolitą Polską.

„Debata zostanie uzupełniona o refleksje dotyczące potencjału społeczności polskiej na Litwie” — zapowiada Barbara Jundo-Kaliszewska **Fot. Apolinary Klonowski**

— Biorąc pod uwagę fakt, że opieka nad mniejszościami polskimi poza granicami kraju znajduje się w gestii Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP, na miejsce obrad wybraliśmy Warszawę — wskazuje nasza rozmówczyni.

— Chcemy zwrócić uwagę zarówno na geopolityczne zagrożenia wynikające wprost z miejsca zamieszkania Polaków na Litwie, w tym — tzw. kryzys migracyjny czy wpływy rosyjskiej i białoruskiej propagandy, jak też zastanowić się nad możliwością budowania odporności społecznej. W tym kontekście istotne znaczenie odgrywa edukacja — komentuje dla „Kuriera Wileńskiego” dr Barbara Jundo-Kaliszewska z UŁ. Toteż nieprzypadkowo jeden z paneli będzie poświęcony dyskusji o oświacie.

Do moderowania panelu pt. „Strategia rozwoju oświaty polskiej na Litwie” zaproszono doc. dr Barbarę Stankiewicz z Uniwersytetu im. Michała Romera w Wilnie, współzałożycielkę i dyrektor Instytutu Badań Edukacyjnych i Innowacji, założycielkę In-

stytutu Dialogu Międzykulturowego i Pamięci Kulturowej oraz członkinię Rady Naukowej przy Departamencie Mniejszości Narodowych przy Rządzie Republiki Litewskiej. W latach 2019–2021 Barbara Stankiewicz sprawowała funkcje doradczyni ministra oświaty, nauki i sportu RL.

Podczas dyskusji nt. współczesnych wyzwań stojących przed oświatą oraz priorytetów kluczowych dla jej rozwoju wezmą udział Adam Błaszczewicz, dyrektor Gimnazjum im. św. Jana Pawła II w Wilnie, dr Małgorzata Wenclik, prodziekan filii UwB w Wilnie, Ewelina Danowska, dyrektor ds. Rozwoju w Regionie Europy i Ameryki Łacińskiej w firmie Ericsson, specjalistka od technologii VR i Metaverse w edukacji, Bartosz Bluj-Stodulski, prezes Laboratorium EE, strateg ds. technologii i sztucznej inteligencji oraz Alina Kowalewska, doradczyni dyrektora administracji Samorządu Miasta Wilna, prezes oddziału ZPL w Trokach.

Podczas konferencji odbędzie się również dyskusja nt. „Polskie media na Litwie w dobie dezinformacji”. Moderatorką panelu będzie dziennikarka, współzałożycielka Polskiego Klubu Dyskusyjnego, a obecnie doradczyni mera rejonu wileńskiego Ewelina Mokrzecka.

Do dyskusji na temat wyzwań stojących przed mniejszością polską na Litwie zaproszono również jej młodych przedstawicieli.

— Debata zostanie uzupełniona o refleksje dotyczące aktualnego i przyszłego potencjału społeczności polskiej na Litwie i dlatego oddamy głos m. in. naszej młodzieży zapowiada Barbara Jundo-Kaliszewska.

Jak zapowiadają organizatorzy, przebieg konferencji można będzie śledzić na żywo w internecie. ■

Od 10 listopada mandat za opony letnie. Czego jeszcze wymaga KET?

Apolinary Klonowski

Jak dowiaduje się „Kurier Wileński”, prócz zostawiania wymiany na ostatnią chwilę, częstym problemem jest też niesprawdzanie głębokości bieżnika przez kierowcę, choć jest to wymagane przez Zasady Ruchu Drogowego (lit. Kelių eismo taisyklės, KET).

Zgodnie z przepisami, od 10 listopada do 31 marca kierowcy muszą używać opon zimowych lub całorocznych. Jazda na oponach letnich w tym czasie będzie karana mandatem do 100 euro. Wyjątek od opon letnich stanowią jedynie motorowery, motocykle, trójkołowce i czterokołowce, o ile droga nie jest zaśnieżona lub oblodzona — w nich również, więc zaleca się wymianę opon.

OBOWIĄZEK ZMIANY OPON

Niewłaściwy dobór opon może prowadzić do poślizgu, wydłużenia drogi hamowania i zwiększenia ryzyka kolizji. Dla kierowców oznacza to konieczność przygotowania pojazdu do warunków zimowych — nie tylko przez zakup i wymianę opon, ale także przez sprawdzenie ich stanu technicznego. To ostatnie jest — o czym często kierowcy zapominają — wymagane przez prawo. Na przykład bieżnik opon zimowych powinien mieć głębokość co najmniej trzech mm, aby zapewnić odpowiednią przyczepność na śliskiej nawierzchni.

„ZRÓBCIE TERAZ, UMNIE KOTKA RODZI...”

Niestety, nie wszyscy kierowcy dbają o stan swoich opon, co zauważają pracownicy serwisów.

— Zdarzają się klienci, którzy przywożą zwyczajnie łyse opony. Co to znaczy? Że bieżnik jest już tak znoszony, że nie można takich opon już eksploatować. Przypominam wszyst-

Zbliżający się 10 listopada oznacza koniec tzw. sezonu oponiarskiego na Litwie. Po tym terminie można używać tylko opon zimowych bądź uniwersalnych.

Pracownicy serwisu opony sprawdzają i doradzą, jednak nie pomogą nam, jeśli z wymianą będziemy czekali do ostatniego dnia, gdy już nie będzie wolnych terminów **Fot. ELTA, Dainius Labutis**

kim, którzy przeszli obowiązkowe egzaminy na prawo jazdy — wiedza na temat głębokości bieżnika jest wiedzą wymaganą od kierowcy, kierowca musi umieć sprawdzić głębokość swojego bieżnika — w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” mówi Władysław, kierownik serwisu Klion w Nowej Wilejce.

— W tym tygodniu, od poniedziałku do środy, obsłużyliśmy już 88 aut. Problematyczne jest, gdy klient zapisuje się na wymianę opon tydzień wcześniej, ale przy samej wizycie przypomina, że oleju nie wymienił, że ma słaby akumulator, że właśnie jego kotka rodzi i „panowie zróbcie teraz, bardzo proszę” — tłumaczy kierownik serwisu.

JAK DO LEKARZA

Ważne jest więc, aby z wizytą w serwisie było jak z wizytą u lekarza — wcześniej podsumować wszystko, co jest nam potrzebne, zapisanie na kartce i zapisanie się na jedną wizytę na cały „pakiet” z wyprzedzeniem.

Zwrócił też uwagę, że kierowcy czekają do ostatniego dnia, aby wymienić opony. Im bliżej dnia 10 listopada, tym mniejsze szanse na wolny termin w serwisie samochodowym — jednak corocznie masy kierowców przypominają sobie o obowiązku wymiany opon kilka dni przed końcem sezonu letniego. Można to już więc nazwać pewnego rodzaju tradycją.

Aby uniknąć problemów z kontrolą drogową oraz zapewnić sobie i innym użytkownikom drogi bezpieczeństwo, kierowcy powinni przed 10 listopada (a o niektóre przez cały rok) zadbać o kilka istotnych aspektów związanych z wymianą opon: głębokość bieżnika, ciśnienie, wiek opon (starsze niż 10 lat tracą znacząco na jakości gumy), czy nie ma wbitych obiektów oraz aby na jednej osi były dwie identyczne opony.

Trzeba też pamiętać, że używanie opon z kolcami musi być odpowiednio oznaczone, a w sezonie letnim są one zakazane. ■

Znika polski pion w Szkole Podstawowej w Kolonii Wileńskiej

Ubiegły rok szkolny 2023/24 w historii Szkoły Podstawowej w Kolonii Wileńskiej był ostatnim, kiedy uczyły się tu jeszcze polskie klasy. W czerwcu uczniowie zostali poinformowani, że muszą poszukać sobie innej placówki.

Anna Pieszeko

Dzisiaj po polsku uczą się tu jeszcze dzieci w grupie przedszkolnej, jak również uczniowie z pionu rosyjskiego, którzy wybrali przedmiot języka polskiego jako drugiego języka obcego.

Szkoła Podstawowa w Kolonii Wileńskiej, założona w 1915 r., ma głębokie tradycje nauczania w języku polskim i przez lata odgrywała rolę nie tylko placówki edukacyjnej, ale też ośrodka jednoczącego polską społeczność w tej dzielnicy. W ciągu ponad 100 lat swego istnienia prawie nieprzerwanie prowadziła swą działalność po polsku (wyrwę w polskiej edukacji spowodowała wojna — w okresie II wojny światowej nauczanie nie było prowadzone,

zaś w latach 1945–50 odbywało się wyłącznie po rosyjsku). Dzisiaj „być albo nie być” polskich klas tej szkoły zawisło na włosku, a polski pion skurczył się do ośmioosobowej grupy przedszkolnej. Nasi rozmówcy twierdzą, że spadek liczby polskich uczniów to naturalna kolej rzeczy, ale czy rzeczywiście tak jest? Próbowaliśmy dociec, jak jest naprawdę.

ZA MAŁO UCZNIÓW?

W ubiegłym roku szkolnym 2023/24 w placówce istniały tylko cztery polskie klasy: łączona druga i czwarta, ósma i dziesiąta. Inne zostały zamknięte ze względu na niewystarczającą liczbę uczniów.

— Teraz już nie zostało żadnej klasy. Uzasadnienie jest takie, że zostały one zamknięte z powodu zbyt małej liczby uczniów. Jest to oczywiście bardzo smutne. Uczniowie dowiedzieli się, można powiedzieć, w ostatniej chwili, w czerwcu, że muszą znaleźć inną szkołę. Czujemy smutek i żal i naprawdę nie wiem, co w tej sytuacji można zrobić — mówi mama jednej z uczennic (imię i nazwisko do wiadomości redakcji).

Szkoła Podstawowa w Kolonii Wileńskiej ma status szkoły przedmieścia, dlatego minimalna liczba uczniów w klasie musi wynosić osiem. Ten wymóg już nie był spełniany.

12.>>

■ Szkoła Podstawowa w Kolonii Wileńskiej była założona w 1915 r. i ma głębokie tradycje nauczania w języku polskim

11.>>

— Kiedy rodzic oddaje do szkoły jedno dziecko, to wtedy dla tego dziecka nie ma miejsca, bo dla jednego ucznia nie zostanie utworzona klasa. Jeżeli przychodzi dwoje dzieci — to samo. Gdyby przyszło jednocześnie ośmioro uczniów do jednej klasy, wtedy można by było klasę otworzyć — wskazuje.

Wspomina, że bardzo podobna sytuacja miała miejsce w 1990 r., kiedy została otwarta polska grupa w przedszkolu w Kolonii Wileńskiej.

— Kiedy przyszedłem do kierowniczki, powiedziała mi, że jestem jedyną osobą oddającą dziecko do przedszkola. Wiedziałam, że to niemożliwe, bo moi znajomi też przychodzili i nie przyjęto ich podania. Kiedy jednak wszyscy chętni rodzice przynieśli podania jednocześnie, to się okazało, że jednak można. Polska grupa została utworzona — mówi nasza rozmówczyni.

POMYSŁ NA WPROWADZENIE LITEWSKICH KLAS NIE POWIÓDŁ SIĘ

Rok 2024 rozpoczął się dla szkoły od zgrzytu. Rodzice dobrze pamiętają presję wywieraną przez wicemera Arūnasa Šilerisa, który próbował przeforsować pomysł utworzenia w Szkole Podstawowej w Kolonii Wileńskiej klasy pierwszej z litewskim językiem nauczania. Społeczność szkolna opowiedziała się wtedy za zachowaniem ciągłości nauczania w językach mniejszości narodowych, dodatkowo interweniowały radne samorządu m. Wilna Edyta Tamošiūnaitė i Krystyna Zimińska. Wicemer musiał odstąpić od swego pomysłu lituanizacji szkoły.

SZANSA NA UTWORZENIE PIERWSZEJ KLASY JESZCZE JEST

Z oficjalnej informacji na stronie szkoły można się dowiedzieć, że edukacja jest tu prowadzona w języku polskim i rosyjskim.

— Oficjalnie nauczanie jest prowadzone, ale już drugi rok z rzędu nie ma tu pierwszej klasy z polskim językiem nauczania

„Oficjalnie nauczanie jest prowadzone, ale już drugi rok z rzędu nie ma tu pierwszej klasy z polskim językiem nauczania” — mówi Krystyna Dzierżyńska

— mówi Krystyna Dzierżyńska, prezes Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie „Macierz Szkolna”.

— Nabór do polskich klas tej placówki jest co roku ogłaszany. Rodzice mają możliwość oddania dziecka do szkoły w pobliżu swego miejsca zamieszkania. Bardzo przykro, że rodzice wybierają inne szkoły w centrum miasta, mimo to, że nieustannie trwa zachęcanie rodziców i przez całe lato w radiu nadawana była reklama o naborze. Tymczasem kiedy w klasie zostaje mniej niż ośmioro uczniów, klasa nie może być sformowana. Dzisiaj w grupie przedszkolnej z polskim językiem nauczania zostało ośmioro dzieci. Jeżeli wszystkie te dzieci pójdą do pierwszej klasy, to zostanie ona utworzona — wskazuje doradczyni dyrektora administracji Samorządu m. Wilna Alina Kowalewska.

Jak dodaje, dzisiaj w szkole uczy się 220 uczniów, może ona zmieścić drugie tyle.

DYREKTORKA: NIE ZNALAZŁO SIĘ CHĘTNYCH DO POLSKICH KLAS

— Bardzo się cieszymy, że już kilka lat z rzędu możemy umożliwiać uczniom uczącym się po rosyjsku wybieranie języka polskie-

go jako drugiego języka obcego. Jednak, mimo że mamy wielowiekową tradycję kształcenia w kilku językach, to od wielu lat tracimy klasy i uczniów w klasach z polskim językiem nauczania. Dzieje się tak zarówno ze względu na sytuację demograficzną, jak i ze względu na sytuację niektórych rodzin dwujęzycznych — informuje naszą redakcję Jūratė Venciuviene, dyrektorka Szkoły Podstawowej w Kolonii Wileńskiej.

Jak mówi, w celu zwiększenia liczby uczniów w dniu 30 listopada 2021 r., z inicjatywy czasowo pełniącej obowiązki dyrektora Szkoły Podstawowej w Kolonii Wileńskiej, zarządzeniem nr V-155 „W sprawie poprawy wizerunku Szkoły Podstawowej w Kolonii Wileńskiej i powołania grupy roboczej ds. przyciągania uczniów” została powołana grupa robocza, której zadaniem było przygotowanie propozycji pozyskania uczniów. Członkowie grupy określali kierunki i środki kształtowania wizerunku szkoły jako szkoły atrakcyjnej. Opublikowano wiele artykułów na temat osiągnięć uczniów na stronie zw.lt.

W dniu 13 grudnia 2021 r. tymczasowa dyrektorka Szkoły Podstawowej w Kolonii Wileńskiej spotkała się z Krystyną Dzierżyńską i Józefem Kwiatkowskim, kierownictwem Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie „Macierz Szkolna”.

— Wywiązała się dyskusja na temat możliwości zwiększenia liczby uczniów w klasach z polskim językiem nauczania. Omówiono możliwości współpracy ze szkołami w Polsce oraz kwestię podnoszenia kwalifikacji nauczycieli języka ojczystego i literatury (języka polskiego). Mimo ogromnych starań liczba uczniów w klasach z polskim językiem nauczania się nie zwiększyła — konstatuje dyrektorka.

Szkoła Podstawowa w Kolonii Wileńskiej nie zawiesiła rekrutacji do klas z polskim językiem nauczania. W roku szkolnym 2024/2025 wnioski można było składać do wszystkich klas 1–10 oraz do klasy przedszkolnej.

13.>>

12.>>

— Nie znalazło się chętnych do podjęcia nauki w pierwszej klasie. Do klasy przedszkolnej zostali przyjęci wszyscy chętni — wskazuje dyrektorka Jūratė Venciuviene.

Na stronie internetowej szkoły widnieje informacja, że nauczanie jest tu prowadzone w języku polskim i rosyjskim.

— Na stronie internetowej szkoły jest wskazane, że językiem nauczania jest język polski, rosyjski. Regulamin szkolny zatwierdzony przez Radę Samorządu m. Wilna stanowi, że językiem nauczania jest język polski, rosyjski, ukraiński — uściśla dyrektorka.

NIECO DANYCH STATYSTYCZNYCH

Jak wyjaśnia nasza rozmówczyni, w roku szkolnym 2023/2024 skompletowano trzy klasy z polskim językiem nauczania: to łączona klasa 2a–4a (ośmioro uczniów), 8a (ośmioro uczniów, w tym dwoje Ukraińców, którzy chcieli uczyć się po polsku) i 10a (pięcioro uczniów). 10-klasiści ukończyli szkołę i kontynuowali naukę w innych placówkach oświatowych.

W klasie dziewiątej znalazło się tylko troje uczniów, którzy chcieli uczyć się po polsku. Zgodnie z zasadami zatwierdzonymi Uchwałą Rządu Republiki Litewskiej „O zatwierdzeniu zasad tworzenia sieci szkół realizujących formalne programy edukacyjne”, nie można było utworzyć klas piątej i dziewiątej, a w klasie trzeciej nie mogło być czworo uczniów. Stąd jeden uczeń z przyszłej klasy trzeciej oraz jeden z piątej, a także troje uczniów z klasy dziewiątej wybrało naukę w klasach z rosyjskim językiem nauczania, inni kontynuowali naukę w innych placówkach.

W roku szkolnym 2024/2025 w klasie przedszkolnej (z polskim językiem nauczania) kształcą się ośmioro podopiecznych.

W roku szkolnym 2024/2025 języka polskiego jako drugiego języka obcego (w rosyjskim pionie) uczą się uczniowie klasy szóstej (12 uczniów), klasy siódmej (10 uczniów), klasy ósmej (ośmioro

uczniów), klasy dziewiątej (czworo uczniów) — łącznie 34 uczniów.

SAMORZĄD: ZAŁOŻYCIEL NIE MA WPLYWU NA DECYZJE RODZICÓW

Jak to się stało, że szkoła traci uczniów polskich klas — zapytaliśmy o to założyciela szkoły, czyli Samorząd m. Wilna.

„Przy tworzeniu klas, niezależnie od języka nauczania, kierujemy się Regulaminem tworzenia sieci szkół realizujących programy kształcenia formalnego, zatwierdzonym Uchwałą Nr 768 Rządu Republiki Litewskiej z dnia 29 czerwca 2011 r. Akt ten określa maksymalną i minimalną liczbę uczniów w klasie zgodnie z programami nauczania w szkołach początkowych, podstawowych i gimnazjalnych w różnych typach szkół ogólnokształcących, liczbę uczniów w klasach łączonych, zasady kompletowania klas itp. W przypadku braku liczby uczniów niezbędnej do utworzenia klasy, klasy nie są tworzone” — w pisemnej odpowiedzi informuje nas Irmantas Kuzas z Działu Komunikacji stołecznego samorządu.

Zapytaliśmy, czy planowane jest zamknięcie klas z polskim językiem nauczania w Szkole Podstawowej w Kolonii Wileńskiej.

„Jeżeli wszystkie te dzieci pójdą do pierwszej klasy, to zostanie ona utworzona” — wskazuje Alina Kowalewska

„Szkoła określa języki, w których może uczyć, ponieważ jest to w zatwierdzonym przez nią regulaminie. Założyciel nie planuje zmiany regulaminu szkoły, który określa, w jakich językach szkoła może uczyć. Tworzenie lub nietworzenie klas zależy od potrzeb, a pod uwagę brane są również potrzeby miasta jako całości” — brzmi urzędowe wyjaśnienie. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

TVP
WILNO

Przed laty w Szkole Podstawowej w Kolonii Wileńskiej kwitło polskie życie kulturalne

Listopadowa „noc kryształowa”: Czy historia może się powtórzyć?

Antoni Radczenko

Simonas Strelcovas uważa, że obecna sytuacja w Europie przypomina sytuację z lat 30-tych XX wieku.

W Niemczech, w dniu 9 listopada 1938 r. doszło do masowego pogromu ludności żydowskiej. Był on zainicjowany przez władze państwowe. Pretekstem do masowego pogromu był zamach Herschela Grynszpana na III sekretarza ambasady Niemiec we Francji Ernsta vom Ratha. Grynszpan dokonał zamachu sprzeciwiając się w ten sposób antysemickiej polityce władz III Rzeszy.

OBOJĘTNOŚĆ ZACHODU

Dyrektor Muzeum Historii Żydów im. Gaona Wileńskiego dr Simonas Strelcovas uważa, że nie warto skupiać się tylko na samej „nocy kryształowej”, tylko trzeba spojrzeć na cały kontekst ówczesnej Europy.

— Zbyttnie koncentrujemy się na jednym wydarzeniu. Trzeba spojrzeć bardziej szeroko. Co mamy w 1938 r.? Mamy anschluss Austrii, która staje się częścią III Rzeszy. Co z tego wynika? Austriaccy Żydzi tracą prawa obywatelskie. Po raz pierwszy w historii mamy do czynienia z masową dyskryminacją konkretnej grupy narodowej. Z inicjatywy Stanów Zjednoczonych we francuskim mieście Évian odbyła się konferencja poświęcona austriackim Żydom. Co robić z żydowskimi uchodźcami? Czy można im pomóc? Jeśli się nie mylę, w konferencji uczestniczyło 28 państw. Niestety konferencja zakończyła się niczym. Nie udało się wypracować żadnego rozwiązania. Żadne z ówczesnych mocarstw zachodnich nie zgodziło się na przyjęcie uchodźców. I teraz dochodzimy do wydarzeń 9 listopada. Wtedy świat wysłał sygnał Berlinowi, że kwestia żydowska jest mu obojętna. Dla mnie jako historyka, „noc

9 listopada obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Walki z Faszyzmem i Antysemityzmem, który nawiązuje do wydarzeń „nocy kryształowej” z 1938 r.

9 listopada jest obchodzony Międzynarodowy Dzień Walki z Faszyzmem i Antysemityzmem, który nawiązuje do wydarzeń „nocy kryształowej”

Fot. domena publiczna

kryształowa” w pierwszej kolejności kojarzy się nie z pogromem, tylko z obojętnością międzynarodowej społeczności — oświadcza w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Simonas Strelcovas.

Nasz rozmówca twierdzi, że obecna sytuacja geopolityczna przypomina tę z lat 30-tych ubiegłego stulecia. Wszyscy rozumieją, kto jest agresorem, a kto ofiarą w wojnie w Ukrainie, tym niemniej dalej próbują porozumieć się z Moskwą. — Bardzo lubię wypowiedź Marka Twaina, który powiedział: „historia się nie powtarza, lecz rymuje”. Sytuacja jest inna, ale dzisiaj mamy do czynienia z taką samą postawą obojętności, jaka panowała w 1938 r. Nikt nie próbuje patrzeć strategicznie, jak sytuacja będzie rozwijała się w przyszłości. „Noc kryształowa” jest dobrą lekcją historyczną,

z której mogliśmy wyciągnąć odpowiednie wnioski. Problem polega na tym, że nikt nie chce się uczyć — podkreśla Strelcovas.

NASTROJE ANTYSEMICKIE

Od ataku Hamasu na Izrael w październiku 2023 r. odnotowywany jest w Europie wzrost poglądów antysemickich.

— Patrząc strategicznie musimy zadać pytanie, czy osoby podejmujące kluczowe decyzje, będą miały chęć powstrzymać wzrost takich poglądów? Druga ważna sprawa to fakt, że w krajach demokratycznych osoby decydujące wybiera społeczeństwo. Społeczeństwo poprzez wybory sygnalizuje rządzącym, jakie są ich oczekiwania. Jakiej polityki chcą na najbliższe cztery lub pięć lat.

14.>>

Jaka sytuacja zaistniała po wyborach sejmowych na Litwie? (Trzecią siłą w Sejmie jest „Świt Niemna”, której lider Remigijus Žemaitaitis zasłynął z antysemickich wypowiedzi — przyp. red.). Ludzie nie patrząc na wypowiedzi pewnych polityków również wysłali sygnał, czego oczekują od władz państwowych. Tu warto podkreślić, że w odróżnieniu od innych krajów zachodnich na Litwie brak skrajnie prawicowych partii. Mamy też mniejszą liczbę migrantów z Bliskiego Wschodu, którzy również kształtują pewną atmosferę w państwie — oświadcza Simonas Strelcovas.

OD „KRYSTAŁOWEJ NOCY” DO HOLOKAUSTU

Pogrom w przedwojennych Niemczech rozpoczął się wieczorem 9 listopada i trwał praktycznie całą dobę. W pogromie, który objął całe Niemcy, brali udział funkcjonariusze SS oraz SA, którzy zostali przebrani w cywilne ubrania. Nazistowscy bojówkarze demolowali sklepy, mieszkania należące do osób pochodzenia żydowskiego. Celem ataków były też synagogi oraz cmentarze żydowskie. W trakcie pogromów śmierć poniosło minimum

400 osób, natomiast kolejnych 30 tys. trafiło do obozów koncentracyjnych.

Historycy uważają, że „noc kryształowa” była generalną próbą przed Holocaustem, czyli tzw. ostatecznym rozwiązaniem. W trakcie ataku Niemiec na Polskę we wrześniu 1939 r. niemieccy żołnierze dokonywali masowych pogromów ludności żydowskiej. W 1940 r. na terytorium okupowanej Polski zaczęto tworzyć getta żydowskie. Pogromy ludności żydowskiej towarzyszyły też początkowi wojny nazistowsko-sowieckiej w 1941 r. Decyzję o ostatecznym rozwiązaniu, czyli de facto ludobójstwa narodu żydowskiego, podjęto na konferencji w Wannsee w styczniu 1942 r.

Historycy szacują, że podczas II wojny światowej zginęło ok. 6 milionów osób narodowości żydowskiej. Na terytorium obecnej Litwy mieszkało do II wojny światowej ok. 200 tys. Żydów. W trakcie wojny wymordowano ok. 192 tys. osób pochodzenia żydowskiego, czyli 96 proc. ogółu populacji.

Międzynarodowy Dzień Walki z Faszyzmem i Antysemityzmem jest obchodzony od 1989 r. ■

TVP
WILNO

Dla mnie „noc kryształowa” w pierwszej kolejności kojarzy się nie z pogromem, tylko z obojętnością międzynarodowej społeczności — zauważa rozmówca Fot. Facebook/Simonas Strelcovas

Spotkanie ukraińsko-litewskie: efektem obustronna umowa

W poniedziałek 4 listopada minister ochrony kraju Laurynas Kasčiūnas przebywał w Kijowie, gdzie spotkał się z ukraińskim ministrem obrony Rustemem Umerowem i innymi ukraińskimi urzędnikami. Spotkanie koncentrowało się na wsparciu Litwy dla Ukrainy i innych kwestiach o szczególnym znaczeniu dla Ukrainy.

„Z ministrem Umerowem rozmawialiśmy o pomocy wojskowej dla Ukrainy, sytuacji na froncie, o tym, jakiego rodzaju wsparcie jest obecnie najbardziej potrzebne. Litwa nieprzerwanie wspiera Ukrainę i nie zamierzamy przestać. W zeszłym tygodniu Ukraina otrzymała od Litwy transport min moździerzowych, generatorów i innego wsparcia, a w najbliższej przyszłości do Ukrainy zostaną wysłane kamery termowizyjne, drony i inny sprzęt potrzebny na polu walki” — powiedział minister ochrony kraju Laurynas Kasčiūnas.

Od początku wojny Litwa przekazała Ukrainie ponad 705 mln euro pomocy wojskowej. Całkowite wsparcie Litwy dla Ukrainy jest długoterminowe i przekroczyło miliard euro.

Spotkanie skupiło się również na trwającym na Litwie programie dronów oraz fakcie, że Litwa przejmuje lekcje i wiedzę od Ukrainy i pracuje nad rozwojem swoich możliwości w zakresie przemysłu dronowego. W przyszłym roku Litwa przeznaczy kolejne 10 mln euro na zakup różnych typów dronów dla Ukrainy od litewskich producentów.

W przyszłym roku Litwa planuje również przeznaczyć 30 mln euro na Koalicję Przeciwninową, kontynuację Czeskiej Inicjatywy Amunicyjnej oraz inwestycje w ukraiński przemysł obronny. Litwa współpracuje również z Ukrainą w dziedzinie przeciwdziałania mobilności, gdzie korzysta z ukraińskich doświadczeń.

Opr. red. na podst. KAM, inf.wł.

XXV Festiwal Polskiej Piosenki Dzieci i Młodzieży Szkolnej

Justyna Giedrojc

5 listopada w Domu Kultury Polskiej w Wilnie odbył XXV Festiwal Polskiej Piosenki Dzieci i Młodzieży Szkolnej. Organizatorem wydarzenia jest Stowarzyszenie Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie „Macierz Szkolna”.

W tegorocznej edycji Festiwalu udział wzięło 40 uczniów szkół polskich z Wilna i Wileńszczyzny.

— Dziękujemy Wydziałowi Konsularnemu Ambasady RP w Wilnie za ufundowane nagrody. Za częściowe dofinansowanie jesteśmy wdzięczni Departamentowi Mniejszości Narodowych przy rządzie RL — mówi Krystyna Dzierżyńska, prezes „Macierzy Szkolnej”.

JUBILEUSZOWA ODSŁONA FESTIWALU

W tym roku festiwal obchodzi swoje 25-lecie.

— Pierwsza edycja miała miejsce w Rudziszkach. Festiwal został zorganizowany wspólnie z panem Włodzimierzem Saszenko, nauczycielem muzyki w tamtejszej szkole. Do rozwoju festiwalu bardzo przyczyniła się także pani Barbara Kolago, znana polska muzyk, kompozytorka, autorka piosenek dla dzieci i młodzieży. Jej zaangażowanie pomogło rozwijać nasze przedsięwzięcie, które co roku

odbywa się w Domu Kultury Polskiej w Wilnie. Chcemy kontynuować tę piękną tradycję, tym bardziej, że jest zapotrzebowanie ze strony szkół. Festiwal wykreował niejedną gwiazdę naszej sceny. Jako uczennice szkół polskich udział w poprzednich edycjach brały m.in. Katarzyna Niemyćko, Ewelina Saszenko — zauważa w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Krystyna Dzierżyńska.

40 UCZESTNIKÓW

W tegorocznej odsłonie festiwalu udział wzięło 40 uczniów szkół polskich z Wilna i Wileńszczyzny.

— Piosenki rozbrzmiewały w wykonaniu uczniów szkół polskich z Wilna oraz rejonów wileńskiego, solecznickiego, trockiego, święciańskiego. W pięciu kategoriach wiekowych wystąpili uczniowie w wieku od 6 do 18 lat. Najmłodszym wykonawcom z zasady dobierany jest repertuar dziecięcy, z kolei starsi uczniowie wykonują naprawdę ambitne utwory. Uczestników przygotowują nauczyciele muzyki, angażują się też rodzice — mówi prezes „Macierzy Szkolnej”.

— Dziękujemy Wydziałowi Konsularnemu Ambasady RP w Wilnie za ufundowane nagrody. Są to m.in. smartwatche, czyli popularne inteligentne zegarki, tablety, słuchawki. Częściowe dofinansowanie otrzyma-

liśmy z Departamentu Mniejszości Narodowych przy rządzie RL. Był też tort jubileuszowy dla wykonawców, nauczycieli, członków komisji i wszystkich gości wydarzenia. Wszystkim uczestnikom i ich instruktorom zostały wręczone dyplomy — kontynuuje rozmówczyni.

KOMPETENTNE JURY

Występy uczestników oceniało kompetentne i niezależne jury. W jego skład weszli Asta Rauduvaitė, wykładowczyni muzyki w Akademii Oświaty Uniwersytetu Witolda Wielkiego w Kownie, wokalistka Elżbieta Oleszkiewicz-Szczygło, znana publiczności jako Elizabeth Olshey oraz Lila Kiejzik, reżyserka, kierownik artystyczna Polskiego Teatru „Studio” w Wilnie.

Pani Lila po raz pierwszy była jurorką na Festiwalu Polskiej Piosenki Dzieci i Młodzieży Szkolnej.

— Jestem przyjemnie zaskoczona, że nasza wspomniała młodzież wróciła do piosenek z dawnych lat. Myślałam, że będą wykonywane wyłącznie współczesne utwory, a tymczasem ze sceny rozbrzmiewały piosenki Czesława Niemena.

Oceniałam nie tylko wokół uczestników, ale też ich obraz sceniczny.

17.>>

■ W tegorocznej edycji Festiwalu udział wzięło 40 uczniów szkół polskich z Wilna i Wileńszczyzny

16.>>

Cieszy niezmiernie fakt, że nawet sukienki nawiązywały do mody tamtego okresu — zauważyła w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” reżyserka Polskiego Teatru „Studio”.

Juliana Witkowska z Gimnazjum w Trokach po raz pierwszy wzięła udział w Festiwalu.

— Wykonałam piosenkę Viki Gabor „Ramię w ramię”. Jestem bardzo zadowolona, że pokonałam tremę i wystąpiłam na scenie Domu Kultury Polskiej. Niewykluczone, że wezmę udział w kolejnej edycji festiwalu — mówi Julianna.

PROMOCJA POLSKIEJ PIOSENKI

Krystyna Dzierżyńska zaznacza, że podstawowym celem festiwalu jest promocja polskiej piosenki.

— Poprzez uczestnictwo w festiwalu nasza młodzież poznaje autorów polskich piosenek. Festiwal to też promocja polskiej kultury, języka polskiego na Litwie. Uczestnicy brali udział w programie telewizyjnym „Szansa na sukces”, w programach telewizji TVP Wilno. Chcemy, aby jak najwięcej młodzieży angażowało się w nasze przedsięwzięcie — zaznacza.

W każdej kategorii wiekowej przyznane zostały trzy nagrody, zaś główną nagrodą jest Grand Prix XXV Festiwalu Polskiej Piosenki Dzieci i Młodzieży Szkolnej.

Wyniki XXV Festiwalu Polskiej Piosenki Dzieci i Młodzieży Szkolnej

1. Kategoria wiekowa od 6 do 8 lat

Wyróżnienie: Eliza Subotowicz, Gimnazjum im. Wł. Syrokomli w Wilnie, instruktor Jolanta Dekevičienė;

Wyróżnienie: Dominik Jusewicz, Gimnazjum im. św. R.Kalinowskiego w Niemieżu, instruktor Anna Jusewicz.

2. Kategoria wiekowa od 8 do 11 lat

I miejsce: Michalina Święcicka, Gimnazjum im. Wł. Syrokomli w Wilnie, instruktor Jolanta Dekevičienė;

II miejsce: Mateusz Wyszomirski, Gimnazjum im. K.Parczewskiego w Niemenczynie, instruktor Olga Krasodomska;

III miejsce: Austėja Asteikaite, Gimnazjum im. L.Komolowskie-

Piosenki rozbrzmiewały w wykonaniu uczniów szkół polskich z Wilna oraz rejonów wileńskiego, solecznickiego, trockiego, święciańskiego

go w Połukniu, instruktor Krystyna Lachowicz.

3. Kategoria wiekowa od 11 do 13 lat

I miejsce: Kinga Obłoczyńska, Gimnazjum im. J.Śniadeckiego w Solecznikach, instruktor Tatjana Ulbin;

II miejsce: Amelija Szewczuwiānienė, Gimnazjum im. Sz. Konarskiego w Wilnie, instruktor Eleonora Ligeikienė;

III miejsce: Kamila Grochacka, Gimnazjum im. K.Parczewskiego w Niemenczynie, instruktor Olga Krasodomska.

4. Kategoria wiekowa od 13 do 16 lat

I miejsce: Aneta Rafałowicz, Liceum im. A. Mickiewicza w Wilnie, instruktor Mirosława Salnik;

II miejsce: Juliana Witkowska, Gimnazjum w Trokach, instruktor Iwona Bujnowska;

III miejsce: Emilija Rubelyte, Gimnazjum im. Sz. Konarskiego w Wilnie, instruktor Eleonora Ligeikienė.

5. Kategoria wiekowa do 18 lat

I miejsce: Alina Gwozdowicz, Gimnazjum im. K.Parczewskiego w Niemenczynie, instruktor Olga Krasodomska;

II miejsce: Damiana Bazylitė, Gimnazjum im. J.Śniadeckiego w Solecznikach, instruktor Elwira Uczkuronis;

III miejsce: Emilia Chaczowska, Gimnazjum im. J.Śniadeckiego w Solecznikach, instruktor Elwira Uczkuronis.

Grand Prix Festiwalu: Laura Maria Moskal, Szkoła Podstawowa im. M.Zdziechowskiego w Suderwie, instruktor Iwona Bujnowska.

Fot. Wilnoteka

Występy uczestników oceniało kompetentne i niezależne jury

Podpisano układ zbiorowy w sektorze zdrowia: ponad 200 mln euro na podwyżki wynagrodzeń

Honorata Adamowicz

Umowa przewiduje 10-proc. podwyżkę płac dla pracowników placówek medycznych w przyszłym roku oraz kilka ważnych postanowień, które w przyszłości mogłyby pozytywnie wpłynąć na warunki pracy personelu medycznego. Tymczasem, według Rūty Kiršienė, przewodniczącej Litewskiego Związku Zawodowego Pracowników Służby Zdrowia, szefowej grupy negocjacyjnej, podpisane porozumienie ma zarówno zalety, jak i wady.

PLUSY I MINUSY UMOWY ZBIOROWEJ

— Jesteśmy zadowoleni z porozumienia, chociaż pewne minusy też są. Bardzo ważne jest to, że od 2025 r. wzrosną wypłaty. To wielki sukces. Ale największym minusem jest to, że płace wzrosną tylko w 2025 r. Mieliśmy nadzieję, że podwyżki wynagrodzeń będą miały miejsce regularnie co roku, ale niestety co roku będzie to musiało być renegocjowane. A więc w marcu 2025 r. znów będziemy musieli rozmawiać o wzroście wynagrodzenia na 2026 r. To jeden z największych minusów tej umowy — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Rūta Kiršienė.

Według Ministerstwa Ochrony Zdrowia, podpisany w poniedziałek dokument zapewni stały wzrost wynagrodzeń — średnio o około 9 proc. — oraz zwrot kosztów transportu, gdy pracownik wykonuje swoje obowiązki służbowe i podróżuje do lub z pracy środkami transportu publicznego. Na podwyżki dla pracowników systemu zdrowotnego przewidziano około 200 mln euro. Konkretny poziom wynagrodzenia personelu w placówce medycznej jest ustalany przez

4 listopada minister zdrowia Aurimas Pečkauskas i przedstawiciele dziewięciu związków zawodowych zrzeszających medyków podpisali umowę zbiorową systemu ochrony zdrowotnej.

kierownika danej placówki i może różnić się w zależności od regionu.

WZROST WYNAGRODZEŃ MEDYKÓW I PIELEŃGNIAREK

— Wielkim plusem jest to, że wzrosną wypłaty medyków i pielęgniarek w sektorze publicznym oraz, że będą oni mogli skorzystać z dodatkowych trzech dni urlopu zdrowotnego. Porozumienie związków zawodowych obejmuje również zobowiązania pracodawców do zwiększenia finansowania rozwoju zawodowego i stworzenia środowiska pracy zapewniającego dobre samopoczucie psychiczne — zaznacza szefowa grupy negocjacyjnej.

WYJĄTEK W UMOWIE

W przypadku pielęgniarek obowiązuje wyjątek w umowie — oprócz już określonych podwyżek wynagrodzeń,

wprowadzono zmianę w formule wynagrodzeń specjalnie dla pielęgniarek, która pozwoli na dodatkowy 10-proc. wzrost dolnej granicy wynagrodzenia.

— Bardzo ważne jest, że w końcu pojawi się oddzielna kategoria dla asystentów pielęgniarek, co jest bardzo ważne, ponieważ są to osoby, które wykonują dość dużo pracy i były zaliczane do personelu pomocniczego. Wreszcie oni również mają oddzielną kategorię. Niestety asystenci pielęgniarek byli niedoceniani, miejmy nadzieję, że teraz to się zmieni zapewniając dobre samopoczucie psychiczne — zaznacza przewodnicząca Litewskiego Związku Zawodowego Pracowników Służby Zdrowia.

Obecna umowa została podpisana trzy lata temu, a nowa wejdzie w życie pierwszego stycznia 2025 r. Na podwyżki dla pracowników systemu zdrowotnego przewidziano około 200 mln euro. ■

Przedstawiciele dziewięciu związków zawodowych zrzeszających medyków i minister zdrowia podpisali umowę zbiorową systemu ochrony zdrowotnej Fot. ELTA, Josvydas Elinskas

Tydzień Bezpieczeństwa Leków: ważne zgłaszanie działań niepożądanych

Honorata Adamowicz

Każde zgłoszenie objawów niepożądanych podnosi bezpieczeństwo stosowania leków. Dlatego bardzo ważne jest, by zgłaszać niepożądane działania leków — w związku z tym już dziewiąty rok z rzędu obchodzony jest Tydzień Bezpieczeństwa Leków. W tym roku bierze w nim udział 96 krajów.

— Leki są codziennie stosowane przez miliony ludzi w leczeniu wielu różnych chorób. Mogą one jednak czasami powodować działania niepożądane. Na Litwie Państwowa Służba Kontroli Leków (VVKT) jest odpowiedzialna za kontrolę bezpieczeństwa leków. W związku z tym chcielibyśmy zwrócić uwagę i przypomnieć, że gromadzenie i ocena informacji o podejrzewanych ich działaniach niepożądanych jest jedną z najsukcesyjniejszych metod identyfikacji nowych zagrożeń oraz, w razie potrzeby, planowania i wdrażania dodatkowych środków zmniejszających ryzyko. Dlatego tak ważne jest, aby wszystkie osoby przyjmujące leki, a także pracownicy służby zdrowia je przepisyjący, zgłaszali podejrzewane ich działania niepożądane. Ta kampania społeczna ma na celu przypomnienie ludziom, aby byli aktywni w zgłaszaniu działań niepożądanych, ponieważ liczy się każde zgłoszenie — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Aistė Tautvydienė rzeczniczka prasowa VVKT.

JAK ZGŁASZAĆ INFORMACJE

Informacje na temat możliwych działań niepożądanych leku można znaleźć na jego opakowaniu, ulotce dołączonej do opakowania, a także na stronie internetowej VVKT <https://vapris.vvkt.lt/vvkt-web/public/medications>, gdzie należy wpisać w wyszukiwarkę nazwę preparatu.

Zgłoszenia ubocznych skutków działania leku można również dokonać wypełniając formularz zgłoszeniowy pacjenta (dostępny pod adresem <https://vvkt.lrv.lt/lt/>) i wysyłając

Ważne jest, aby osoby przyjmujące leki zgłaszały podejrzewane ich działania niepożądane **Fot. ELTA, Andrius Ufartas**

go na adres NepageidaujamaR@vvkt.lt oraz dzwoniąc pod bezpłatny numer 0 800 735 68.

— W 2023 r. otrzymano 953 zgłoszenia o skutkach ubocznych działania leków, z czego 287 stanowiły poważne skutki uboczne. Pod względem zmiany statystycznej liczba zgłoszeń otrzymanych w 2023 r. wynosi o 1 050 mniej niż w 2022 r. Różne leki powodują różne działania niepożądane. Najczęstsze to: wysypka, swędzenie, zaczerwienienie, duszność, nudności, biegunka, ból brzucha, ból lub zawroty głowy, senność, bezsenność itp. Reakcje niepożądane na szczepionki zwykle obejmują ból lub obrzęk, zaczerwienienie w miejscu wkłucia, gorączkę, ból głowy i ogólne osłabienie — wymienia Aistė Tautvydienė.

DLACZEGO WARTO ZGŁASZAĆ?

Jak dodaje, leki mogą być wprowadzane do obrotu wyłącznie po uznaniu ich za bezpieczne i skuteczne. Przed rejestrowaniem leku, zawsze przeprowadzana jest ocena ryzyka i korzyści. Badania oceniają możliwość wystąpienia niepożądanych reakcji na produkt leczniczy, a także ryzyko dla pacjenta w przypadku pozostawienia choroby bez leczenia.

Lek jest rejestrowany tylko wtedy, gdy udowodniono, że korzyści z jego stosowania przewyższają ryzyko.

VVKT przypomina, że leki są monitorowane od momentu ich opracowania do ostatniego dnia ich wprowadzenia na rynek. Zgłaszanie uwag ws. działania leków pomaga zidentyfikować rzadkie, nieoczekiwane i czasami poważne działania niepożądane produktów leczniczych. Informacje te pomagają chronić pacjentów przed potencjalnymi szkodami, dzięki czemu lekarze mogą bezpieczniej przepisywać leki.

Wszystkie otrzymane zgłoszenia są bardzo dokładnie analizowane i oceniane. Nowo uzyskane dane mogą prowadzić do zmian w dokumencie zawierającym informacje o produktach leczniczych w celu uwzględnienia nowych stanów chorobowych, w których lek nie powinien być stosowany, lub ostrzeżenia pacjenta o nowych działaniach niepożądanych lub możliwych interakcjach z innymi preparatami.

Jeśli ryzyko działań niepożądanych leku okaże się większe niż ryzyko potencjalnych korzyści, pozwolenie na dopuszczenie do obrotu poszczególnego medykamentu może zostać zawieszone lub unieważnione, a produkt wycofany z obrotu. ■

Uczniowie z „Lelewela” sprząтали miejsca spoczynku profesorów z „Piątki”

Minęły dni, kiedy nasze myśli, wspomnienia o najbliższych, którzy już odeszli, były dla nas bardzo ważne. Szliśmy na cmentarze, by uporządkować groby naszych znajomych czy krewnych, zapalić światełko na miejscu ich spoczynku. Były to też dni, kiedy uczniowie polskich szkół z ogromnym zaangażowaniem porządkowali cmentarze tak gęsto rozsianych po Wilnie i innych miejscowościach Wileńszczyzny.

Uczniowie Gimnazjum Inżynierskiego im. Joachima Lelewela do stałe od lat porządkowanych cmentarzy — w tym roku dołączyli też cmentarz Na Starej Rossie, Cmentarz Bernardyński oraz cmentarz św. Eufrozyny. To tutaj spoczywają Profesorowie dawnego gimnazjum, zwanego w dawnych latach „Piątką”. Przed trzema laty z inicjatywy Towarzystwa Absolwentów „Zawsze Wierni »Piątce«” rozpoczęto maraton odwiedzania miejsc pochówku dawnych profesorów „Piątki” oraz wybitnych Polaków z „Piątką” związanych.

Odnaleźliśmy wówczas 60 miejsc spoczynku absolwentów starszego pokolenia, profesorów i kolegów. W pamiątkowej broszurce pt. „Zachować pamięć o wileńskiej »Piątce«” wydanej z okazji 80. rocznicy gimnazjum wpisane są nazwiska tych, których odnaleźliśmy w swej wędrówce po miejscach spoczynku profesorów i kolegów szkolnych. Udało się odnowić sześć nagrobków w tym polonistki i nauczycielki języka francuskiego Marii Czekotowskiej oraz jej brata, łacinisty Andrzeja Biegi, nauczycielki Heleny Tomaszewskiej i jej męża, matematyka Bolesława Święcickiego. Zostały do odnowienia trzy pomniki nagrobne: prof. Ludwika Kuczewskiego herbu Poraj, jego ojca, również profesora, oraz niezapomnianej polonistki Janiny Pieniążkowej.

W pamiątkowej broszurce jako członkowie Towarzystwa Absolwentów zwracamy się do młodzieży z apelem: „Dziś imię Profesora nauk historycznych na Uniwersytecie Wileńskim Joachima Lelewela widnieje na sztandarze gimnazjum i przypomina nam o chlubnej historii Wilna. Na tej uroczystości przekazujemy sztafetę tych

Długo poszukiwany pomnik wybitnego Profesora, a w „Piątce” nauczyciela chemii Ludwika Kuczewskiego oraz jego ojca, również Profesora. Te dwa pomniki wymagają renowacji

szlachetnych działań młodemu pokoleniu gimnazjum. To wy wypełnicie kolejne karty historii naszej legendarnej szkoły”.

Podczas tegorocznego Święta Zmarłych gimnazjaliści z ogromną satysfakcją wykonywali zadanie, które przekazaliśmy młodszemu. Odwiedzi-

li i uporządkowali miejsca spoczynku na Starej Rossie, na Cmentarzu Bernardyńskim oraz na cmentarzu św. Eufrozyny.

Krystyna Adamowicz,
prezes Towarzystwa „Zawsze
Wierni »Piątce«”
Fot. Jolanta Boris

Przy pomniku Lelewela: gimnazjaliści po pracy przy sprzątaniu miejsc spoczynku profesorów z „Piątki” oddali hołd pamięci swemu Patronowi

Akcja „Szkoly – szkołom”: zebrano ponad 21 tys. euro dla powodzian w Polsce

Szkoly polskie na Litwie zebrały ponad 21 tys. euro dla powodzian w ramach akcji „Szkoly – szkołom”.

Zarząd Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie „Macierz Szkolna” w dniu 23 września 2024 r. zaapelował do szkół polskich na Litwie o aktywne włączenie się do akcji solidarności ze szkołami na południu Polski, które dotknęła straszliwa powódź.

„Apelowaliśmy o okazanie od-
ruchu serca wrzucając nawet naj-
skromniejszy datek na usuwanie
skutków żywiołu, który niezwykle
boleśnie dotknął placówki oświatowe
w naszej Macierzy” – powiedziała
Krystyna Dzierżyńska, prezes stowa-
rzyszenia „Macierz Szkolna”.

ŚRODKI PRZEKAZANO DLA SZKOŁY W BARDZIE

W porozumieniu z Wydziałem
Konsularnym i Polonii Ambasady
RP w Wilnie zgromadzone środki
zostały przebrane na konto Zespołu
Szkolno-Przedszkolnego im. Komisji
Edukacji Narodowej w Bardzie z Filią
w Przylęku, która bardzo ucierpiała
w wyniku powodzi.

„Wrześniowa powódź bardzo do-
tkliwie zniszczyła budynek naszej

szkoły oraz jej otoczenie (plac zabaw,
boiska sportowe). Obiekt nie nada-
je się obecnie do funkcjonowania
jako szkoła i przedszkole. Wymaga
kompletnego remontu, adaptacji po-
mieszczeń i doposażenia, aby dzieci
mogły do niego wrócić. Zalane zosta-
ły wszystkie sale przedszkolne, sala
gimnastyczna z zapleczem sporto-
wym, sanitariaty oraz pomieszczenia
biurowe. Przed nami trudny okres,
ale jesteśmy pełni nadziei, bowiem
zawsza płyną słowa wsparcia i po-
moc finansowa, bez której nie jeste-
śmy w stanie wyremontować obiek-
tu. Tym bardziej cieszy nas Państwa
wsparcie, bo mamy nadzieję, że za-
owocuje ono w przyszłości współpra-
cą między szkołą w Bardzie i szko-
łami na Wileńszczyźnie” – napisała
w liście Katarzyna Krzysińska, dyrek-
tor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego
im. Komisji Edukacji Narodowej
w Bardzie z Filią w Przylęku.

ZAANGAŻOWAŁA SIĘ CAŁA WILEŃSZCZYŻNA

W akcję pomocy włączyły się szko-
ły polskie z Wilna, rejonów wileńskie-

go, trockiego, święciańskiego, które
przebrały na konto Zespołu Szkolno-
Przedszkolnego im. KEN w Bar-
dzie kwotę w wysokości: 21896,52
EUR +100 PLN.

Szkoly polskie w rejonie so-
lecznickim włączyły się do akcji
poprzez bezpośrednią pomoc dla
szkół partnerskich, które ucier-
piały w powodzi.

Stowarzyszenie Nauczycieli Szkół
Polskich na Litwie „Macierz Szkol-
na” składa podziękowanie wszyst-
kim osobom, które zaangażowały
się w pomoc naszym Rodakom,
którzy ucierpieli w wyniku powo-
dzi. Jesteśmy niezwykle dumni, że
społeczność Wileńszczyzny potra-
fi okazać solidarność i wsparcie
w trudnych chwilach.

„Wasza pomoc i zaangażowa-
nie są nieocenione i pokazują,
jak silna i zjednoczona jest nasza
społeczność. Dziękujemy za Wa-
sze wielkie serca i gotowość do
niesienia pomocy” – dodała Krysty-
na Dzierżyńska. ■

Stowarzyszenie Nauczycieli
Szkół Polskich na Litwie
„Macierz Szkolna”

W wrześniu powódzie w południowej Polsce spustoszyły wiele regionów, powodując ogromne zniszczenia
Fot. MON RP, mł.chor. Piotr Gubernat

Wyrok ws. banku Snoras. Właściciele skradli miliony, wciąż ukrywa ich Rosja

Właściciele Snorasu skazani, jednak zaocznie — ponieważ otrzymali oni azyl od Rosji, która odmówiła ich ekstradycji. Sprawa liczyła ponad 500 tomów i trwała od 2011 roku, a skala szkód sięga ponad pół miliarda euro. Po ponad dekadzie od wybuchu skandalu wokół banku Snoras Sąd Okręgowy w Wilnie skazał we wtorek 5 listopada byłych właścicieli banku, Vladimira Antonova i Raimondasa Baranauskasa, na kary po 10,5 lat pozbawienia wolności.

Sprawa Antonova i Baranauskasa ciągnęła się od 2011 r., kiedy to bank Snoras został zawieszony, a litewskie służby zaczęły badać podejrzaną transakcję finansową. Śledztwo przygotowawcze trwało aż do 2019 r., po czym Prokuratura Generalna wniosła sprawę do sądu.

Ze względu na skomplikowany charakter dochodzenia, obejmującego między innymi 35 transferów znacznych kwot z kont banku na rachunki w szwajcarskich bankach, oraz przestępstwa finansowe takie jak sprawy upadłości i fałszowanie dokumentów, proces przedłużał się aż do bieżącego roku.

Antonov i Baranauskas zostali skazani zaocznie, co umożliwiły zmiany w litewskim prawie wprowadzone w 2017 r. Nowelizacje te pozwalają na wydawanie wyroków wobec oskarżonych przebywających poza granicami Litwy w przypadkach przestępstw o poważnych skutkach.

Obaj skazani od lat ukrywają się w Rosji, która odmawia ich ekstradycji.

SĄD PRZYCHYLIŁ SIĘ DO ŻĄDAŃ PROKURATURY

Sąd Okręgowy w Wilnie w pełni przychylił się do wniosków Prokuratury Generalnej, która domagała się kar po 10,5 lat więzienia dla obu oskarżonych.

Sędzia Gintaras Dzedulionis podkreślił, że zgromadzony materiał dowodowy, obejmujący ponad 500 tomów dokumentów, jasno wskazuje na winę obu oskarżonych. Antonov, uznany za głównego organizatora

Tak wyglądały przekazane do sądu akta sprawy banku Snoras
Fot. ELTA, Roma Balsienė

przestępstw, oraz jego partner biznesowy Baranauskas zostali uznani za winnych wszystkich zarzucanych im czynów.

„Oskarżeni zdefraudowali aktywa o wartości około 509 mln euro, wyrażając szkody wierzycielom banku, innym akcjonariuszom i pośrednio państwu” — powiedział sędzia podczas ogłoszenia wyroku.

ZARZUTY I SKALA DEFRAUDACJI

Antonov i Baranauskas zostali skazani za defraudację znacznych aktywów, nielegalną upadłość, nielegalne operacje finansowe, legalizację środków pochodzących z przestępstwa, nieuczciwe zarządzanie księgowością, nadużycie władzy oraz fałszowanie dokumentów.

Najbardziej obciążające zarzuty dotyczą 35 wysokokwotowych transferów, które miały miejsce od jesieni 2008 r. do lata 2011 r. Kwoty od 5 do 74 mln euro były przelewane na prywatne konta w szwajcarskich bankach. Oskarżeni mieli także przeprowadzić dwie potencjalnie nielegalne transakcje z użyciem aktywów Snoras w latach 2009–2011, co dodatkowo pogłębiło straty banku.

Łącznie szkody wynikające z działań Antonova i Baranauskasa oszacowano na ok. 460 mln euro, a kolejne

14,5 mln dotyczyło bezpośredniej defraudacji środków.

ZAOCZNY WYROK BYŁ MOŻLIWY DZIĘKI NOWEMU PRAWU

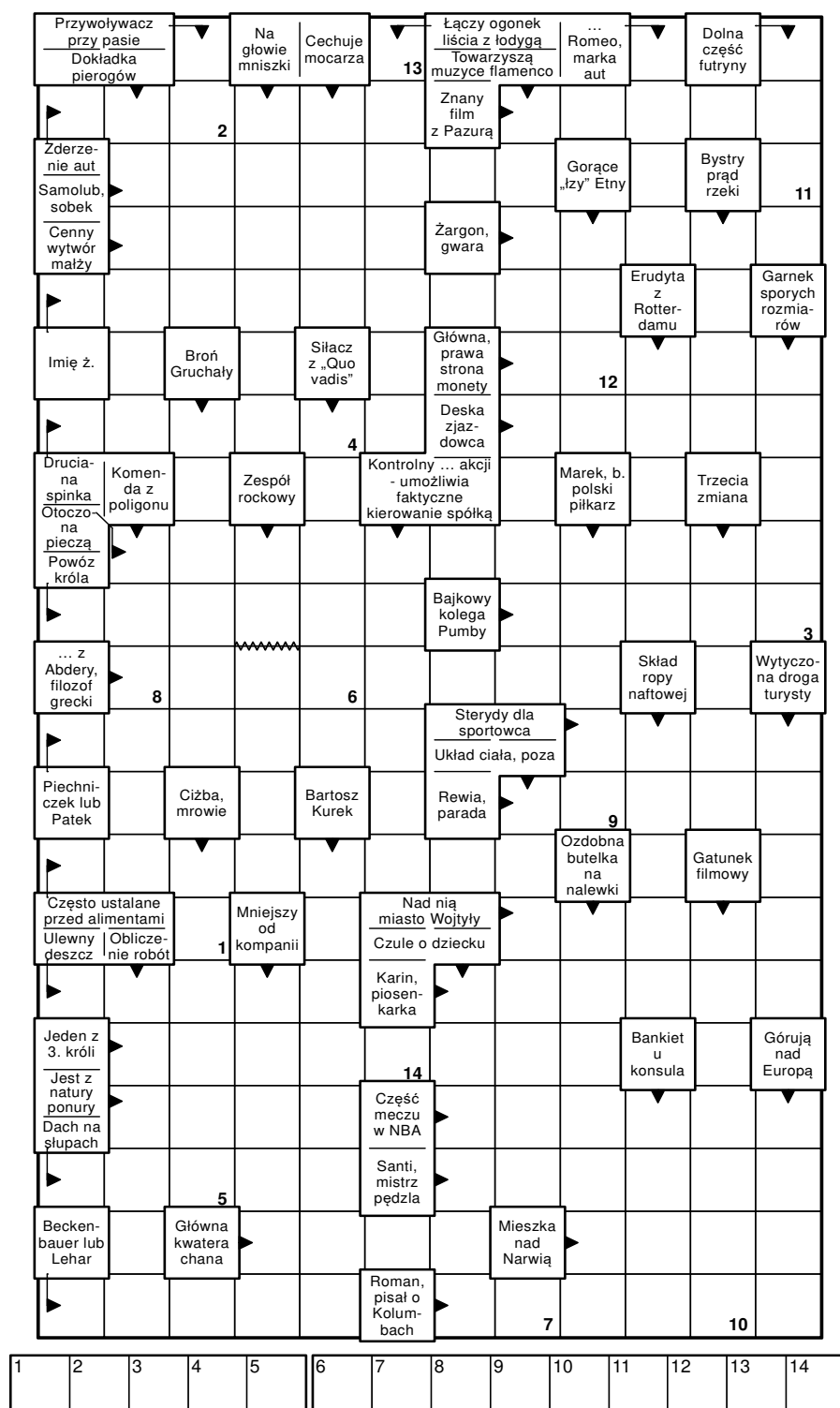
Kluczowe dla zakończenia sprawy było wprowadzenie w 2017 r. zmian w litewskim prawie, umożliwiających sądowe skazanie osób przebywających za granicą. Zmiany te pozwoliły na wydanie wyroku zaocznego wobec Antonova i Baranauskasa, którzy od 2015 r. skutecznie unikali odpowiedzialności, wyjeżdżając z Wielkiej Brytanii do Rosji po orzeczeniu brytyjskiego sądu o ich ekstradycji na Litwę.

Litewskie władze wielokrotnie podejmowały próby sprowadzenia obu oskarżonych na teren Litwy. W 2018 r. litewscy prokuratorzy skierowali do Rosji formalny wniosek o ekstradycję, jednak rosyjskie organy odmówiły współpracy, powołując się na przyznany obu biznesmenom azyl.

Prokuratura Generalna wyraziła zadowolenie z wyroku, uznając go za ważny krok w walce z przestępczością gospodarczą. Choć Antonov i Baranauskas nadal pozostają poza zasięgiem litewskiego wymiaru sprawiedliwości, wyrok ten wysłał silny sygnał, że tego typu przestępstwa nie pozostaną bezkarne.

Opr. red. na podst. BNS, inf. wł.

Krzyżówka

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 31 PAŹDZIERNIKA – 1 LISTOPADA

Poziomo: SYLABA - IRENA - DAWANIE - AMANT - ŚWIST - SWATKA - BAROBUS - LAURKA - ATENA - TARAN - PROCESOR - ELENI - AZTEK - KOBIAŁKA - KUGUAR - PHIL - KARAOKE - TABAKA - AŁTAJ - KURSK - BIELAK - CZŁOWIEK - CHAOS - UROBEK - WZÓR - NOTA - RYSIK - KRONOS - KARO - MONA

Pionowo: WYDAWCA - REKUZA - UCHWYT - LAMA - UROLOG - BURZA - AWATAR - CEBULA - SŁOWIK - BANK - KSENIA - KOKOSZKA - ANTABA - SIARKA - BIURKO - WIEŚ - RATRAK - RAPIER - WROTA - ZAPĄŁ - EKONOM - YETI - BERET - HOTEL - BONO - SAUNA - EPIKA - ACETON - KANT - SANOK - LEJEK - KASA

Hasło: Gra warta świeczki

Uśmiechnij się!

Tata próbuje zmobilizować Jasia do nauki.

– Jasiu, jak dostaniesz piątkę, to dam ci dziesięć euro.

Następnego dnia, w szkole, Jasiu podchodzi do nauczycielki i szepcze:

– Proszę pani, chce pani łatwo zarobić pięć euro?

– Wiesz, od wczoraj jestem ojcem!

– Gratuluję! Syn?

– Nie.

– No więc córa!

– A ty właściwie skąd to wiesz?

Późna noc, w trasie. Kierowca ciężarówki, żeby nie zasnąć, włączył radio:

– A teraz audycja dla tych, którzy jeszcze nie śpią.

– O, coś dla mnie! – ucieszył się kierowca.

– Pierwsza owieczka hop przez płótek, druga owieczka hop przez płótek, trzecia owieczka hop przez płótek...

Spotyka się dwóch meneli, jeden narzeka:

– Kurczę, nawet w czasie urlopu myślę o robocie.

– A jak to się objawia?

– Wczoraj byłem na grzybach, a uzbierałem dwa kosze puszek.

Na izbie przyjęć:

– Dzień dobry, ma pan kapcie?

– Dzień dobry, mam.

– Szlafrok?

– Tak.

– Pościel jest?

– Jest.

– Poduszka, kołdra, materac?

– Tak, wziąłem.

– Dobrze, a kim jest ten pan obok w białym kitlu?

– Na wszelki wypadek wziąłem też lekarza, jakbyście nie mieli.

Ojciec do syna: A ty co się tak kręcisz po domu, przecież masz lekcje online?

– Tak, ale dziś jest wycieczka!

– Dlaczego nie uratował pan żony, gdy tonęła?

– Nie wiedziałem, że tonęła. Krzyczała jak co dzień.

NA WILEŃSZCZYNIE

autor: Tadeusz Śliobadzki
reżyser: Adam Figura
urząd bioryt
MICHAŁ PIET A
MATEUSZ WACHOWIAK - glorię

KUPNO

Najdrożej na Litwie kupujemy lasy (dojrzałe, młode, na drewno, poręby), ziemię i zagrody.

Tel. +370 651 39 039

Kupię las. Rozliczam się od razu.

Tel. +370 686 03 070

Skupujemy samochody w dowolnym stanie. Załatwiamy dokumenty. Rozliczamy się na miejscu. Tel. +370 611 33 626

Kupię mieszkanie. Może być bez remontu. Proponować różne warianty.

Tel. +370 683 73159

W konkurencyjnych cenach skupujemy samochody. Załatwiamy dokumenty. Wasz samochód – nasza troska. Tel. +370 602 05 044

Kupujemy las, ziemię. Wykonujemy cięcia sanitarne. Załatwiamy dokumenty. Rozliczamy się od razu.

Tel. +370 606 01 125

Kupujemy ziemię (opuszczone i zarośnięte lasem, krzakami). Załatwiamy dokumenty. Szybkie rozliczenie. Tel. +370 692 88 088

USŁUGI

Usługi cmentarne. Montaż pomników, nagrobków, płyta nagrobkowa – grobowce. Renowacja mogił, układanie kostki brukowej, wypełnienie kruszonym kamieniem i inne prace.

www.gravas.lt, Vilnius, tel. +370 670 06 868

Remontujemy pokrycia dachowe, fasady. Wieloletnie doświadczenie. Tanio kompletujemy materiały, udzielamy gwarancji.

Tel. +370 677 34 202

Pokrycie dachowe, naprawa. Dostawa materiału.

Gwarancja pracy. Niedrogo i jakościowo.

Tel. +370 606 97 218

Doświadczony niewidomy masażysta pomoże w łagodzeniu waszych dolegliwości. Różnego typu masaże – od 14 euro.

Tel. +370 675 73 750

SPRZEDAŻ

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie. Cena 20 euro/tona.

Tel. +370 600 18 083 (Leon)

POZNAJMY SIĘ

Kawaler, 48 lat, pozna kobietę do stałego związku. Tel. 0048 509 758 058

PRACA

Hotel zatrudni na pół etatu emerytkę.

Tel. +370 699 54718

Zatrudnimy opiekunkę do osób starszych, do pracy w opiece. Tylko starsze kobiety, ze znajomością języka niemieckiego. Chętnie z doświadczeniem. Whatsapp 004917655308892

KUPOJEMY LASY
DOJRZAŁE, MŁODE,
NA DREWNO, PORĘBY,
ZIEMIĘ, ZAGRODY W
CAŁEJ LITWIE **8 676 41155**

UAB „Krekenavos agrofirma”
SKUPOJEMY BYDŁO
KROWY, CIELICE, BYKI
WEDŁUG WAGI RZEŻNEJ BĄDŹ ŻYWEJ
WAŻY, PŁACI OD RAZU, TRANSPORTUJE
TEL. (8 620) 61179

MB „ALTDENT”
Klinika L. I. A. Tretjakov
• Leczenie • Implantowanie • Protezowanie
(na raty od 3 do 36 mies.) • Higiena jamy ustnej • Wybielanie zębów • Ortodonta.
Periodontolog. Endodontolog.
Panoramyczne zdjęcie zębów.
Współpracujemy z kasą chorych.
Ul. Parko 55-1, Vilnius, tel.: 0 (5) 248 5793,
+370 687 17 760 (godz. 8-17). www.altdent.lt

Gimnazjum im. Henryka Sienkiewicza w Landwarowie (rej. trocki)
zatrudni:
nauczyciela klas początkowych - 1 etat
nauczyciela wychowania przedszkolnego - 1,5 etatu
logopedę - 1,5 etatu
pedagoga specjalnego - 0,25 etatu
Wynagrodzenie zakadnicze nauczyciela obliczane jest według posiadanych kwalifikacji zawodowych i stażu pracy.
Szczegółowe informacje można uzyskać kontaktując się z dyrektorem gimnazjum Ewelina Sokolova
tel. 867162446 lub e.p. ewelina.sokolova@tsggimnazija.lt

um
UTENOS MĖSA
SKUPOJEMY BYDŁO
+370 620 33544

KAWIARNIA SULTINIAI
• Smaczne pierożki z nadzieniem
• Aromatyczna kawa, herbata
• Szybka obsługa
• Gorące dania
Znajdą nas Państwo
w samym centrum stolicy:
Vilnius, Jogailos 6
tel. 262 40 612, +370 5 212 43 91,
+370 612 62339

TOWARY ELEKTRONICZNE:
• Anteny • Odbiorniki
• Sygnalizacje • Pulpity
• Narzędzia • Przewody
• Głośniki • Akumulatory
www.taisykla.com
tel. 8 52 33 46 70

NAPRAWIAMY
• telewizory (LCD, plazmowe)
• komputery • monitory
• kamery wideo
• cyfrowe aparaty fotograficzne
• wieże muzyczne i inną aparaturę dźwiękową
• telefony komórkowe, radiotelefony
• mikrofalówki, odkurzacze.
Wykonujemy skomplikowany remont.
Udzielamy gwarancji.
Vilnius, ul. Kauno 34
tel. 8 655 22234
www.taisykla.com

Zatrudnimy ślusarza (mechanika)

- wynagrodzenie od 800 euro
- miejsce pracy: Wilno, Birbynių g. 4A
- obowiązki: remont samochodów

Informacja:

+370 685 040 80
info@klion.lt

7.05 „Podróże do bajek”
7.15 Alchemik
7.30 Pożyteczni.pl
7.55 Górna półka smaku
8.20 Ukryte skarby
8.45 Rozmowy (nie)wygodne
9.35 S. „Sześć sióstr”
10.30 Gra słów
10.50 Słownik polsko@polski
11.15 Alchemik
11.35 „Podróże do bajek”
11.45 Kultowe rozmowy
12.10 S. „Korona królów”
12.35 S. „Leśniczówka”
13.00 Info Wilno
13.05 Rozmowy w Mackiewiczówce
13.30 Polacy to wiedzą!
13.55 To jest grane
14.20 „Anatomia startupu” film dok.
15.15 Notacje
15.25 „Sukces jest kobietą”
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 Podróże do bajek
17.20 Raport naukowy
17.45 S. „Tygrysy Europy”
18.25 Notacje
18.35 Z Historią na Ty
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Z pamięci
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 S. „Komisarz Alex”
21.45 Kultowe rozmowy
22.10 Ukryte skarby
22.30 Rozmowy w Mackiewiczówce
23.05 S. „Paradoks”
23.45 Info Wilno
00.05 Studio Wilno

00.20 Z Historią na Ty
00.45 S. „Tygrysy Europy”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, **7.00**, **7.30**, **8.00**, **8.30** Wiadomości
9.00 S. „Morderstwa na północy”
9.50 S. „Krzyk o pomoc”
10.40 S. „Doktor Martin”
11.30 S. „Ostatni ślad Berlina”
12.15 Euromaxx
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 „Anthony Bourdain. Części niezbrane”
13.45 Momenty „Festiwali Piosenki 2024”
14.00, **15.00**, **16.00**, **16.30** Wiadomości
14.20, **15.15** Dzień dobry Litwo
16.25 S. „Raj dla kobiet”
17.10 S. „Dziedzictwo”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 „LRT słyszy”
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Turniej koszykówki Euroligi. Bayern – Zalgiris
23.45 Euroliga przez LRT
00.00 S. „Wikingowie”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Bądź moim słońcem”
8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „Krwawe kwiaty”
12.00 Wiadomości
13.00 Pani chłopka
14.00 S. „Moja mała”
15.00 S. „Kakao”
16.00 Kto tu jest?
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2

20.00 Całuję. Rūta
21.00 S. „Poważne sprawy”
21.30 Wiadomości
22.30 „Red 2” komedia
00.45 S. „L.A.'s Finest”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 Dzikie świat zwierku
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 Litwa przemawia
8.30 Menora
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 Jesteśmy Ukraińcami
12.00 „Martwe Wilno. Historie cmentarza Bernardynów” film dok.
13.00 Notatki przyrodnika
13.30 Koncert
15.05 Muzyczna podróż z Klaipėda Cello Quartet
15.35 S. „Doktor Martin”
16.20 S. „Serce kraju”
17.05 Euromaxx
17.20 Dzień dobry, Litwo
19.30 „Pociąg na śmierć” film dok.
20.25 Wizjonerzy
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Fabian” dramat
00.30 S. „Raj dla kobiet”

6.00 S. „Kobiety kłamią lepiej”
6.30 „Show dobrego wieczoru”
8.00 TV pomoc
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Kobiety lekarz”
12.00 Świeże pomysły z LIDL
12.02 S. „Nie puszczaj mojej ręki”
14.00 S. „Kopalnie pasji”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.00 Świeże po-

mysły z LIDL
16.32 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 S. „Gliny”
21.00 S. „Kobiety kłamią lepiej”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.20 TV3 sport
22.30 Świeże pomysły z LIDL
22.32 „Szklana pułapka 5” thriller
00.30 S. „Król Tulsy”

6.00 „Zasady mojej kuchni”
7.20 S. „Agenci Sprawiedliwości”
8.30 S. „Policjant z przeszłości”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „MacGyver”
11.30 „CSI. Miami”
12.30 S. „Świeża krew”
13.30 „Zasady mojej kuchni”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „MacGyver”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „Zabójcza broń”
20.00 „Wojny kupujących”
20.30 „Wojny sąsiedzkie”
21.00 „Twister” thriller
22.50 „Zimna wojna” thriller

5.00 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 Szlaki partyzanckie
8.00 S. „Otwarty cel”
9.00 S. „Realna mistyka”
10.00 S. „Aleksandra”
11.00 S. „Stary”
12.30 Anatomia mieszkania
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00 S. „Grzechy obcych”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda

16.30 Litwa na żywo
17.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Zabiorę twoją rodzinę”
21.25 S. „Aleksandra”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”

5.40 S. „Coroner”
7.30 S. „Cobra 11”
8.30 „Ostrożnie – rodzina!”
9.00 „Zwiadowca przeszłości”
9.30 „Magazynewe wojny”
10.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00 „Emigracja. Czynniki kurczaka”
12.00 „Mistrz kulinarny”
13.00 „Czynnik strachu”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Chicago Fire”
16.00 S. „Coroner”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Detektywi 209”
20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
21.45 Mistrzostwa koszykówki kobiet
00.45 S. „Bosch”

6.00 S. „Niewinni”
7.00 S. „Czarownica”
8.00 S. „Wróżka”
8.30 S. „Ślepa”
9.00 S. „Yargi”
10.00 S. „Major Crimes”
11.00 S. „Specjaliści”
12.00 S. „Zabójcze umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Partnerki”
15.00 S. „Anupamaa”

16.30 S. „Obiecany”
17.00 S. „Wróżka”
17.30 S. „Ślepa”
18.00 S. „Specjalista”
19.00 S. „Doktor House”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 „Nie zabijaj”
23.20 „Morderstwo francuskie”

06.10 S. „Dziedzictwo”
06.55 Info Poranek
08.00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
08.30 „Pełnia Wiary”
09.00 S. „Akacja 38”
09.50 S. „Ranczo”
10.45 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
13.10 Agrobiznes
13.40 „To się optaca”
14.00 „Trydent klejnot włoskich Alp” film dok.
15.00 S. „Wichrowe wzgórze”
15.55 „Jaka to melodia?”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
18.55 S. „Klan”
19.25 „Reporterzy”
19.45 S. „Akacja 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
22.05 S. „Ojciec Mateusz”
23.05 „Sprawa dla reportera”
00.05 „Lubię wracać tam, gdzie byłem” film dok.

6.00 Hymn Republiki Litewskiej

6.05 Dzikie świat zwierku
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 Litwa przemawia
8.30 Menora
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 Jesteśmy Ukraińcami
12.00 „Martwe Wilno. Historie cmentarza Bernardynów” film dok.
13.00 Notatki przyrodnika
13.30 Koncert
15.05 Muzyczna podróż z Klaipėda Cello Quartet
15.35 S. „Doktor Martin”
16.20 S. „Serce kraju”
17.05 Euromaxx
17.20 Dzień dobry, Litwo
19.30 „Pociąg na śmierć” film dok.
20.25 Wizjonerzy
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Fabian” dramat
00.30 S. „Raj dla kobiet”

07.00 „Panorama”
07.35 „Słownik polsko@polski”
08.00 „Górna półka smaku”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „Kierunek Zachód”
12.30 S. „Barwy szczęścia”
13.00 „Gość Poranka”
13.25 S. „O mnie się nie martw”
15.05 „Studio w kontakcie”
15.50 „Nad Niemnem. Za wschodnią granicą”
16.05 S. „Bajki Pana Bałagana”
16.30 „Program informacyjny”
17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Te-

leexpress Extra”
19.15 „Zakochaj się w Polsce”
19.45 „Panorama”
20.10 „W obiektywie Polonii”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „Pitbull”
23.15 „Polonia 24”

08.00 „Był taki dzień”
08.05 „Wojownicy czasu”
08.30 „Fake czy historia?”
09.20 S. „Stulecie Winnych”
10.05 „Kuchnia dwudziestolecia”
10.30 „Historia Polski” film dok.
11.20 „Encyklopedia II wojny światowej”
11.45 „Po co ci te chłopy? Rzecz o Karolu Lewakowskim” film dok.
12.35 „Polska i świat z historią w tle”
12.50 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
12.55 „Przypadek Polski. Polityka i idee”
13.15 S. „Wojna domowa”
14.30 „Maria Skłodowska Curie” film dok.
15.05 „Bośnia i Hercegowina” film dok.
14.55 „Polskie wynalazki”
15.40 S. „Korona królów”
16.05 „Z Historią na Ty”
16.25 „Sensacje XX wieku”
17.10 „Polacy na morze”
17.35 „Maria” film fab.
18.30 „Flesz historii”
18.45 „Ci cholerni Polacy. Lotnictwo polskie 1939-1945”
19.05 S. „Stulecie Winnych”
19.50 „Marzyciele”
20.10 „Kurierskim szlakiem. Azymut Węgry” film dok.
21.00 „Jack Strong”

film sens.

23.00 „Sensacje XX wieku”

00.40 Bazylika Bożego Ciała w Krakowie
01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Sanktuaria polskie
01.55 Poczet Wielkich Polaków
02.00 Anioł Pański
02.05 Ma się rozumieć
02.15 Rozmowy niedokończone
03.25 Święty na każdy dzień
03.30 Opowieści biblijne – historie animowane z Nowego Testamentu
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Ojczyzna
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Wytrwali w wierze
07.00 Audycja Generalna Ojca Świętego Franciszka z Watykanu
07.50 Muzyczne chwile
08.00 Po stronie prawdy
08.55 Poczet Wielkich Polaków
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Słowo życia
09.40 Muzyczne chwile
09.55 Święty na każdy dzień
10.00 Na zdrowie
10.20 Opowieści biblijne – historie animowane z Nowego Testamentu
10.45 Serce i oblicze Boga
11.00 Informacje dnia
11.15 Rozmowy niedokończone
12.25 Myśląc Ojczyzna

12.35 Przyroda i ludzie
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Wykłady z konferencji „Reminiscentje śmierci ks. Jerzego Popiełuszki”
13.50 Życie lasu. Bogactwo przyrodnicze
14.20 Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Ma się rozumieć
15.40 Blask prawdy
16.00 Konferencja prasowa Prezesa NBP Adama Glapińskiego
17.00 Informacje dnia
17.10 Z wędką nad wodę w Polskę i Świat
17.35 Sól ziemi
18.00 Modlitwa w Sanktuarium św. Józefa w Kaliszu
20.25 Akademia prolife
20.30 Przyjaciele i bohaterowie
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Głos Polski
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Głos serca
23.45 Wołyń – nierozliczone ludobójstwo

7.00 Fani czterech kółek
9.00 Jak to jest zrobione?
10.00 Łowcy klasyków
12.00 Łowcy staroci
19.00 Jak to jest zrobione?
19.30 Jak to działa?
20.00 Łowcy staroci: renowacje
21.00 Łowcy staroci: renowacje
22.00 Łowcy staroci: renowacje
23.00 Zabójcze łowienie
00.00 Nagi instynkt przetrwania

6.45 Studio Wilno
7.05 Supełkowe ABC
7.30 Imbir i Cytryna
7.55 Okrasa łamie przepisy
8.20 Z Andru-sem po Galicji
8.45 Polonia 24
9.20 Porttery wileńskie
9.35 S. „Sześć sióstr”
10.30 Gra słów
10.55 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka
11.20 Supełkowe ABC
11.45 Licz na Wiktora
11.50 Kultowe rozmowy
12.15 S. „Komisarz Alex”
13.00 Info Wilno
13.05 Imbir i Cytryna
13.30 Do śmiechu!
14.20 „Wyszyński – dobry kontakt w niebie” film dok.
15.10 Strona po stronie
15.25 Stacja Arktyka
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 „Licz na Wiktora”
17.20 Supełkowe ABC
17.45 S. „Na dobre i na złe”
18.35 Unia kulinarna
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Zapomniani, odzyskani
19.45 S. „Dom nad rozlewiskiem”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 „Rozdroże cafe” film fab.
22.45 Imbir i Cytryna
23.05 S. „Ojciec Mateusz”
00.50 Info Wilno
00.05 Studio Wilno
00.25 Unia kulinarna

6.00 Hymn Republiki Litewskiej

6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Morderstwa na północy”
9.50 S. „Krzyk o pomoc”
10.40 S. „Doktor Martin”
11.30 S. „Ostatni ślad Berlina”
12.15 Euromaxx
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 „Anthony Bourdain. Części nieznane”
13.45 Momenty „Festiwali Piosenki 2024”.
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.25 S. „Raj dla kobiet”
17.10 S. „Dziedzictwo”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 „Władcy pierścieni”
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Złoty umysł
22.45 „ Fargo” thriller
00.25 „Opiekun Zoo” komedia

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Jesteś dla mnie najpiękniejsza”
8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „Krwawe kwiaty”
12.00 Wiadomości
13.00 Pani chłopka
14.00 S. „Moja mała”
15.00 S. „Kakao”
16.00 Kto tu jest?
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Całuję. Rūta
21.00 S. „Żywiol”
21.30 Wiadomości
23.10 „ Witajcie w dżunglii” komedia

6.00 Hymn Repu-

bliki Litewskiej
6.05 LRT słyszy
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 „Martwe Wilno. Historie cmentarza Bernardynów” film dok.
8.30 Niedzielne przemyślenia
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 Nasza rosyjska ulica
12.00 „Pociąg na śmierć” film dok.
12.55 Wizjonerzy
13.00 „Litwin w sercu”
14.00 Kocham Litwę
15.35 S. „Doktor Martin”
16.20 S. „Serce kraju”
17.05 Euromaxx
17.20 Dzień dobry, Litwo
19.30 Otwarta kombinacja
20.00 Dzień Kultury
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Zwierzę” komedia
23.05 Euromaxx
23.30 „O świecie X”

6.00 S. „Kobiety kłamią lepiej”
6.30 S. „Gliny”
8.00 „TV pomoc”
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Kobiece lekarz”
12.00 Świeże pomysły z LIDL
12.02 S. „Nie puszczaj mojej ręki”
14.00 S. „Kopalnie pasji”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 Świeże pomysły z LIDL
16.32 TV Pomoc grillowania LIDL
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Ron Usterka” film anim.
21.30 Wieczorne

wiadomości TV3
22.20 TV3 sport
22.30 Świeże pomysły z LIDL
22.32 „Szybcy i wściekli” film fab.
01.15 „Riwiera dla dwojga” komedia

6.00 „Zasady mojej kuchni”
7.20 S. „Agenci Sprawiedliwości”
8.30 S. „Policjant z przeszłości”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „MacGyver”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Świeża krew”
13.30 „Zasady mojej kuchni”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „MacGyver”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 Wrestling
21.00 „Noc w Bangkoku” thriller
23.10 „Twister” thriller

5.00 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 Pierwszy raz
8.00 Godzina TV wolność
9.30 Życie w biznesie
10.00 Formuła zdrowia
10.30 Pyszne życie
11.00 Przewodnik po długowieczności
11.30 Nasze zwierzęta
12.30 Kod zdrowia
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Ela Shion. Oswobodzenie”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Pół godziny z Valatką
17.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.20 S. „Zabiorę twoją rodzinę”
21.25 S. „Aleksandra”
22.30 Reporter

22.50 Sport. Pogoda
23.00 Anatomia mieszkania
23.30 Pół godziny z Valatką
00.00 Godzina TV wolność

5.40 S. „Coroner”
7.30 S. „Cobra 11”
8.30 „Ostrożnie – rodzina!”
9.00 „Przewodnik budowlany”
9.30 „Wojny magazynowe”
10.00 „Najzabawniejsze filmy Ameryki”
11.00 „Detektywi 209”
12.00 „Mistrz kulinarny”
13.00 „Czynnik strachu”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Chicago Fire”
16.00 S. „Coroner”
17.00 S. „Badacz”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Detektywi 209”
20.00 „Gliny”
21.00 „Stuber” komedia
22.55 „Kto tam?” thriller

6.00 S. „Niewinni”
7.00 S. „Czarownica”
8.00 S. „Wróżka”
8.30 S. „Ślepa”
9.00 S. „Yargi”
10.00 S. „Major Crimes”
11.00 S. „Specjaliści”
12.00 S. „Zabójcze umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Partnerki”
15.00 S. „Anupamaa”
16.30 S. „Obiecany”
17.00 S. „Wróżka”
17.30 S. „Ślepa”
18.00 S. „Specjalista”
19.00 S. „Doktor House”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 „Cichy świadek”
23.15 „Van Der

Valka II. Zemsta w Amsterdamie"
01.10 „Nie zabijaj”

06.05 „Dziedzictwo”
07.55 „Info Poranek”
08.00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
08.30 „Agape Bliżko Ciebie”
09.00 S. „Akcja 38”
09.45 S. „Ranczo”
10.45 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 „Okrasza łamie przepisy”
13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Magazyn Rolniczy”
13.55 „Opowieści z dzikiego Madrytu” film dok.
15.00 S. „Wichrowe wzgórze”
15.55 „Jaka to melodia?”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
18.55 „Klan”
19.25 „Reporterzy”
19.45 S. „Akcja 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
22.05 S. „Komisarz Alex”
23.05 „Brunet wieczorową porą” komedia
00.50 S. „Gra z Cieniem”

07.15 „Muzyczne poranki”
07.35 „Tamte lata, tamte dni”
08.15 S. „Podróże z historią”

08.55 „Wędrowiec Polski”
09.35 „Wydarzenie aktualne”
10.00 S. „Modrzejewska”
11.30 „Jota Carlosa Saury”
13.05 „Koncert na dwoje” film dok.
14.35 „Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka”
15.15 „Car-men” dramat
17.05 „Benefis”
19.25 „Poczet świrów polskich”
20.05 „Reżyserzy”
21.00 „Narodziny narodu” dramat
00.30 Hala odlotów

07.00 „Panorama”
07.35 „Zakochaj się w Polsce”
08.00 „Makłowicz w podróży”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „W obiektywie Polonii”
12.30 „Wszystko przed nami”
13.00 „Gość Poranka”
13.25 S. „M jak miłość”
15.05 „Polonia 24”
15.45 S. anim. „Marceli Szpak dziwi się światu”
15.55 „Dziwne przygody Koziołka Matołka”
16.05 „Baśnie i bajki polskie” film anim.
16.30 „Program informacyjny”
17.00 „Szansa na sukces”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Teleexpress Extra”
19.15 „Stacja Innowacja”
19.30 „Całkiem niezła historia”
19.45 „Panorama”
20.10 „Ola Polonia”
20.30 „Program informacyjny 19.30”

20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „Na dobre i na złe”
22.20 S. „Na sygnale”
23.10 S. „Alternatywy 4”
00.10 Panorama

07.55 „Był taki dzień”
07.58 „Flesz historii”
08.10 „Ci cholerni Polacy. Lotnictwo polskie 1939-1945”
08.25 „Spór o historię”
09.00 S. „Stulecie Winnych” s.III
09.45 „Kuchnia dwudziestolecia”
10.10 „Historia Polski. Maria”
11.05 „Encyklopedia II wojny światowej”
11.30 „Junio. Magiczny świat Józefa Mehoffera”
12.25 „Fake czy historia?”
13.15 S. „Wojna domowa”
14.30 „Na Tropach Historii”
14.40 „Kultowe zabytki”
15.25 „Piwnica”
16.25 „Był taki dzień”
16.30 S. „Korona królów”
16.50 „Z Historią na Ty”
17.10 „Sensacje XX wieku”
18.05 „Drogi do niepodległości”
19.00 „Polacy na morze”
19.25 „Wojownicy czasu”
19.50 „Piosenką przez historię”
19.55 S. „Stulecie Winnych” s.III
20.40 „Flesz historii”
20.55 „Piosenką przez historię”
21.05 „Zgoda miejsce niezgody” film dok.
22.05 „Gorale-ńvolk” film dok.
23.00 „Portrecista” film dok.
23.50 „Zaproszenie Kociwie”

00.10 „Sensacje XX wieku”

01.00 Modlitwa w Sanktuarium św. Józefa w Kaliszu
03.25 Święty na każdy dzień
03.30 Przyjaciele i bohaterowie
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Głos Polski
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Cioteczka
06.30 Ze szkolnej ławki
07.40 Lotte małopolska Inka
08.55 Poczet Wielkich Polaków
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.40 Słowo życia
09.45 Świat widziany sercem
10.10 Z wędką nad wodę w Polskę i Świat
10.35 Święty na każdy dzień
10.45 Jestem mamą
11.00 Informacje dnia
11.15 Rozmowy niedokończone
12.25 Głos Polski
12.35 Śladami s. Heleny Majewskiej
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Alternatywa dla programu In vitro
13.55 Kapłan
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Drzwi do lasu
15.55 Słowo życia
16.00 Modlitwa w Godzinie Miłosierdzia Koronką do Bożego Miłosierdzia
16.20 Mocni w Wierze
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Natura
17.40 Prosto o gospodarce
18.00 Podobni do ewangelicznego siewcy
18.30 Geopolityka
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Westerplatte Młodych
20.00 Warto zauważyć... w mijającym tygodniu
20.30 Brat Franciszek
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Oddech Boga
23.50 Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela”
23.55 Spektakl teatralny: Pupil pupila. Komedia w jednym akcie
7.00 Fani czterech kółek
9.00 Jak to jest zrobione?
10.00 Łowcy klasyków
12.00 Łowcy staroci
14.00 Złota gorączka
19.00 Jak to jest zrobione?
19.30 Jak to działa?
20.00 Łowcy staroci: renowacje
21.00 Zabójcze łowienie
22.00 Życie codzienne służby granicznej
23.00 Kamera policyjna
24.00 Nagi instynkt przetrwania

6.30 Scena Klasyczna
7.05 Domisie
7.30 Rok w ogrodzie
8.00 Unia kulinarna
8.20 Podróże z historią
8.50 Tygiel
9.10 Notacje
9.25 Korona Gór Polski
9.50 Podróże Małej i Dużej
10.15 Domisie
10.35 S. „Janka”
11.10 „Szkół z klasą” film dok.
11.55 W świątłach muzyki
12.00 S. „Plebani”
12.50 W świątłach muzyki
13.15 Imbir i Cytryna
13.40 S. „Komisarz Alex”
14.20 Daję słowo – Maciej Orłoś
15.05 Va Banque
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 Z Historią na Ty
16.40 Polacy Światu
16.45 S. „Ojciec Mateusz”
17.30 Nowe spojrzenie
17.55 W świątłach muzyki
18.00 S. „Komediantka”
19.00 Info Wilno
19.15 Ewangelia Litewski
19.25 Strona po stronie
19.40 Tygiel
20.00 Polacy to wiedzą!
20.30 Program informacyjny
21.00 The Voice of Poland
23.45 S. „Dom nad rozlewiskiem”
00.30 To jest grane
00.55 Info Wilno
01.10 Kryminalna Wileńszczyzna

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Dzikie świat zwierku
7.00 „Władcy pierścieni”
8.00 O świecie X
8.30 Sezon zdrowia
9.00, 9.35 Dzień dobry Litwo
9.30, 10.30, 11.30 Wiadomości
12.00 S. dok. „Największa uczta oceanu”
12.55 S. dok. „Dziś rok Afryki”
13.50 S. „Agata Kristi”
15.30 Wiadomości
15.45 Koncert życzeń
17.30 Kuchnia Beaty
18.30 Wiadomości
19.00 Szaleństwo na punkcie kół
19.30 Styl
20.30 Panorama
21.00 Kocham Litwę
22.40 „Tomb Raider” film akcji
00.35 „L'zwierzę” komedia

6.00 Filmy anim.
9.30 „Mój przyjaciel delfin 2” film fab.
11.40 „Bibi & Tina” film fab.
13.45 „Miss Agent” komedia
16.00 „Lepiej późno niż później” komedia
18.30 Wiadomości
19.30 Wyzwanie LNK. Złap fałę!
22.00 „Wszystko o moim starym” komedia
23.50 „Szefowie wrogowie” komedia

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Sezon zdrowia
6.30 Kuchnia Beaty
7.25 Złoty umysł
8.30 „Notatki

przyrodnika”
9.00 Kalendarz ogrodnika.
9.30 Żyć tak czysto, jak to możliwe
10.00 Co jest lepsze, sąsiedzie?
10.30 Pogoń
11.00 Jesteśmy Ukraińcami
11.30 Nasza rosyjska ulica
12.00 Litwin w sercu
13.00 Zupa naukowa
13.30 „Odblaski”
14.00 Uwaga! Szukamy sztuki
14.30 O świecie X
15.00 Euromaxx
15.30 Dzień Kultury
16.00 „TOPsport A liga” litewskiej piłki nożnej. Transl-
16.00 nvest – Ponieważ
19.00 Legendy
20.00 Oto kino
20.30 Panorama
21.00 „Zmarł” komediodramat
22.35 S. „Ella Schon”
00.05 Kocham Litwę

6.00 Seriale anim.
8.00 S. anim. „Simpsonowie”
9.00 „Wzwoły-
9.00 my lekarza”
9.30 „W świecie zwierząt”
10.00 „Farma Vytara”
10.30 „Zrób sam”
11.00 „Przepis na dobry weekend”
11.30 „Wróżby Kotryny”
12.00 Świeże pomysły z LIDL
12.02 S. dok. „Tajemnice Dzikiej Australii”
13.10 „Król” film fab.
15.10 Świeże pomysły z LIDL
15.12 „Eragon” dramat
17.20 „Co po ilu?”
18.30 Wiadomości TV3
19.30 Gra „galVOK”
22.00 „Wyspa tajemnic” thriller
00.50 „Zaułek koszmarów” dramat

7.00 „Realna mistyka”
8.00 „Wojny kujących”
8.30 „Czas działać”
9.00 „LEGO Masters”
10.00 S. dok. „Równik – pas życia”
11.05 S. dok. „Warsztat naprawczy”
12.05 „Kuchenne koszmory”
13.00 „Realna mistyka”
14.05 „Walka ekstrasensów”
16.30 Mistrzostwa LKL „Šiauliai – Casino Admiral”
17.00 „7betLietkabelis”
19.00 Mistrzostwa LKL „Nevėžis – Optibet”
19.00 „Wolves Twinsbet”
21.15 „W sieci kłamstw” thriller
23.50 Wrestling

5.00 S. dok. „Śladami mordercy”
6.00 S. „Grzechy obcych”
8.00 W cieniu mężczyzn
8.30 „Szlaki partyzanckie”
9.00 „Litwa świata”
10.00 Pyszne życie
10.30 „Kod zdrowia”
11.00 Czyste miasta
11.30 Anatomia mieszkania
12.00 S. „Otwarty cel”
14.00 S. „Agenci sprawiedliwości”
16.00 Wiadomości litewskie
16.30 Muzea
17.00 Pierwszy raz
17.30 Życie w biznesie
18.00 Wiadomości
18.30 Bushido ring
19.00 S. „Śladami mordercy”
20.00 Wiadomości
20.20 S. „Stary”
22.30 Wiadomości
23.30 S. „Otwarty cel”

6.05 „Piekielna droga”
7.00 „Silniki miasta grzechu”
8.05 „Inny świat. Brazylia”
9.30 „Przewodnik budowlany”
10.00 „Jestem rajdowcą”
10.30 „Gazas dugnas”
11.00 S. dok. „Patagonia. Życie na krańcu świata”
12.00 S. dok. „Dzika przyroda. Lamparty łowiące ryby”
13.05 „Ostrożnie – rodzina!”
14.00 „Przetrawianie”
15.00 S. dok. „Wezwanie złamanej czaszki”
16.00 „Magazy-
16.00 nowe wojny”
18.00 „Licytacje”
19.00 „Jeden. Próba umiejętności”
20.00 „Ostatni taniec”
21.00 TV3 wiadomości
22.00 „Tatuażysta z Auschwitz” melodramat
23.10 „Sin City: Damulka warta grzechu” dramat

6.10 „Prosta kuchnia Mary”
6.40 „Łapacz snów”
8.00 S. „Specjaliści”
10.00 „Ślub za miliony”
11.00 „Dziesięć lat młodszy”
12.00 „Gotujemy z Jamiem Oliverem”
13.00 „Wielka ucieczka Gordona”
14.15 „Maryja ułatwia sprawę”
14.45 „Zamierzmy się żonami”
15.45 „Złoty chłopak” dramat
17.45 S. „Yargi”
18.45 S. „Powrót

Molphara"
19.45 S. „HIP.
 Wysoki potencjał
 intelektualny”
21.00 S. „Sommerda-
 hl. Pierwszy kontakt”
22.55 S. „Ci-
 chy świadek”
01.10 „Grawitacja”

06.30 S. „Dzie-
 dzictwo”
07.20 „Balans bieli”
08.00 „Transmisja
 Mszy Świętej z Sank-
 tuarium Matki Bożej
 na Jasnej Górze”
08.40 „Rok w
 ogrodzie”
09.05 „Rok w
 ogrodzie Extra”
09.20 „Pełnosprawni”
09.50 „Pszczół
 niewidzialny me-
 chanizm” film dok.
10.50 S. „Ranczo”
11.50 S. „Ko-
 misarz Alex”
12.50 S. „Ojciec
 Mateusz”
13.50 „Tag-
 gart” western
15.25 „Okrasa
 łamie przepisy”
15.55 „Rolnik
 szuka żony”
17.00 S. „Dzie-
 dzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.35 S. „Kawa z
 kardamonem”
19.40 „Jaka to
 melodia?”
20.30 „Program
 informacyjny 19.30”
21.20 S. „Profilanka”
22.20 „1917” dramat
00.30 „Dobrzy
 ludzie” thriller

07.05 „Car-
 men” dramat
08.55 „Legen-
 dy Rocka”
10.10 „Tamte
 lata, tamte dni”
10.50 S. „Zmiennicy”

12.05 Koncert
13.15 „Giacomo
 Balla, władca
 światła” film dok.
14.20 „Zakaz wstępu
 dla psów i Wło-
 chów” film anim.
15.40 „Krzyża-
 cy” film fab.
18.40 Wydarze-
 nie aktualne
19.15 „Księżniczka w
 oślej skórze” komedia
21.00 „Płoty” film fab.
23.25 Koncert

07.00 „Panorama”
07.40 S. „M
 jak miłość”
08.30 „Pytanie
 na śniadanie”
13.00 S. „Panna
 z mokrą głową”
14.00 „Jak to się
 mówi, czyli Kasia
 u Bralczyka”
14.30 S. „Na do-
 bre i na złe”
15.30 „Z gwiaz-
 dą przez świat”
16.25 „Okrasa
 łamie przepisy”
17.00 „Kulturalni PL”
18.00 „Teleexpress”
18.20 S. „M
 jak miłość”
19.10 „Szansa na
 sukces. Opole 2025”
20.10 „Lasko-
 wik & Malicki”
20.30 „Program
 informacyjny 19.30”
21.20 S. „Ranczo”
23.15 Koncert
00.10 „Teleexpress
 Weekend”

08.15 „Był taki dzień”
08.20 S. „Korona kró-
 łów. Jagiellonowie”
08.40 „Flesz historii”
08.55 „Było,
 nie minęło”
09.20 „Być równy
 innym Wincenty
 Witos” film dok.
09.45 „Polska z

bocznej drogi”
09.55 S. „Wiedźmin”
10.45 „Szlakiem
 miejsc niezwykłych”
10.55 „Królowa
 Tańca” film dok.
11.50 „Legen-
 dy Europy”
12.45 „Najmniej-
 sze kraje Europy”
13.35 „Wisła
 od źródła do uj-
 ścia” film dok.
14.25 „Wojownicy
 czasu” film dok.
15.00 „Szlakiem
 miejsc niezwykłych”
15.05 „Cwał” film fab.
16.45 „Historia
 kuchni polskiej”
17.25 „Sensa-
 cje XX wieku”
18.15 „Drogi do nie-
 podległości” film dok.
19.10 S. „Pol-
 skie drogi”
20.30 „Jan Potocki.
 Wielki nieznany”
21.10 „Listy z
 Reims” film dok.
21.40 „W środku
 Europy” film fab.
23.05 „Historia
 na ten czas”
23.10 „Narodziny
 polskich skrzy-
 deł” film dok.
23.55 „Polska i świat
 z historią w tle”

00.30 Regał
01.00 Słowo życia
01.05 Świat w
 obrazach
01.10 Infor-
 macje dnia
01.30 Geopolityka
01.55 Poczet
 Wielkich Polaków
02.00 Anioł Pański
02.05 Ma się
 rozumieć
02.15 Wester-
 platte Młodych
02.55 Święty na
 każdy dzień
03.00 Warto za-
 uważać... w mija-
 jącym tygodniu
03.30 Brat

Franciszek
04.00 Infor-
 macje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc
 Ojczyzna
05.00 Apel Ja-
 snogórski
05.20 Infor-
 macje dnia
05.40 Polski
 Punkt Widzenia
06.00 Natura
 Obiektywnie
06.25 Pamięć
 Sybiru
07.25 Dulce et
 decorum est pro
 Patria mori
08.25 Sól ziemi
08.55 Poczet
 Wielkich Polaków
09.00 Infor-
 macje dnia
09.15 Wester-
 platte Młodych
10.00 Telewizyjny
 Uniwersytet Biblijny
11.00 Infor-
 macje dnia
11.15 Retrospekcja
11.20 Muzycz-
 ne chwile
11.35 Słowo życia
11.40 Polski
 Punkt Widzenia
12.00 Kropel-
 ka radości
13.00 Anioł Pański
13.03 Infor-
 macje dnia
13.20 Warto za-
 uważać... w mija-
 jącym tygodniu
13.50 Natura
 Obiektywnie
14.20 Ocalić od
 zapomnienia
14.30 Msza świę-
 ta z Jasnej Góry
15.20 Muzycz-
 ne chwile
15.30 Przegląd
 Katolickiego
 Tygodnika
 „Niedziela”
15.35 Słowo życia
15.40 Święty na
 każdy dzień
15.45 Jak wygrać
 małżeństwo?
16.00 Polskie

dziedzictwo
16.30 Wierzę w Boga
17.00 Infor-
 macje dnia
17.10 Historia PL
18.00 Zapiski ze
 świętości Pryma-
 sa Tysiąclecia
18.30 Przeła-
 mując bariery
18.55 Poczet
 Wielkich Polaków
19.00 Anioł
 Pański
19.05 Infor-
 macje dnia
19.15 Rozmowy
 niedokończone
20.25 Święty na
 każdy dzień
20.30 Manna
 z Nieba
20.45 Modlitwa
 z telefonicznym
 udziałem dzieci
21.00 Infor-
 macje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc
 Ojczyzna
22.00 Apel Ja-
 snogórski
22.20 Infor-
 macje dnia
22.40 Polski
 Punkt Widzenia
23.00 Warto
 być ojcem
23.15 Dominikanie
 od słowa do nauki

7.00 Jak to jest
 zrobione?
9.00 Fani czte-
 rech kótek
10.00 Zapomnia-
 ne i upuszczone
13.00 Kowbo-
 je drogowi
14.00 Łowcy sta-
 roci: renowacje
16.00 Przetrwac
18.00 Łowie-
 nie krabów
19.00 Wielki konkurs
20.00 Poszuki-
 wacze opali
22.00 Złota gorączka
23.00 Łowcy staroci
00.00 Ocalić dom

6.30 Info Wilno
6.45 Zaginionie? Ocalone?
7.05 Detektyw Literka
7.20 Baśnie i bajki polskie
7.35 Mieszkać pięknie
8.00 Wilno na Dzień dobry
9.00 Imbir i Cytryna
9.25 Kulturalni PL
10.15 Detektyw Literka
10.30 Studio Raban
10.55 Halo halo!
11.00 Stacja Arktyka – Hornsund wzywa
11.25 Raport naukowy
11.50 S. „Plebania
12.35 Jesteśmy stąd
12.40 Ewangelia Litewski
12.55 Transmisja Mszy Świętej
14.10 Niezwykłe miejsca – Kościół Niepokalanego Poczęcia
14.15 Korona Gór Polski
14.40 Podróże Małej i Dużej
15.05 Jesteśmy stąd
15.15 „Szkoły z klasą” film dok.
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 Wileński koncert życzeń
16.45 S. „1920. Wojna i miłość”
17.30 Szansa na sukces
18.20 Lwów miasto i ludzie Niepodległej Rzeczypospolitej
18.45 Kim ja jestem?
19.00 „Ordonka” film dok.
20.00 Przegląd tygodnia
20.30 Program informacyjny
21.00 S. „Zatoka szpiegów”
21.45 Hasztagi tygodnia
22.30 Kryminalna Wileńszczyzna
22.45 The Voice of Poland

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Oto kino
6.30 Litwin w sercu
7.30 Dzień Kultury
8.00 Świąteczne myśli
8.30 Życie na wsi jest dobre
9.00 Kalendarz ogrodnika
9.30 Notatki przyrodnika
10.00 Encyklopedia Gustawa
10.30 Dzieci tysiąclecia Litwy.
11.30 Tutaj teraz?! Program publicystyczny dla dzieci
12.00 „Niedźwiedź polarny” film dok.
12.55 S. dok. „Planeta Ziemia II”
13.55 S. „Dążyć”
15.30 Wiadomości
15.45 Detektywi historii
16.45 Dajmy czadu!
18.00 Tydzień z „Wiadomości Rowerowe”
18.30 Wiadomości
19.00 „Okno na władzę”
19.30 Tydzień
20.30 Panorama
21.00 S. „Maria Antonina”
22.00 „Eiffła” dramat
23.45 „Strażnik Zoo” komedia

6.00 Filmy anim.
9.30 „Stuatr Małutki” film fab.
11.00 „Czy to ty czy to ja” komedia
13.00 „Córka prezydenta” komedia
15.05 „Nie wszystko złoto, co się świeci” komedia
17.20 Teleloto TV gra
18.30 Wiadomości
19.30 „Głos Litwy”
22.05 „Reminiscencja” thriller
00.25 „Dobry ogrodnik” thriller

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Filmy anim.
8.10 S. „Szukaj mnie w Paryżu”
9.00 Odblaski
9.30 Drogi
10.00 7 dni Kowna
10.30 Wiara i życie.
11.00 Spójrz głębiej
11.30 Menora
12.00 Myśli dnia
12.30 Św. Msza z Wilna Św. Biskup Stanisław i św. Bazyliki Archikatedralne Władysława
13.45 Bajki braci Grimm
14.45 „Sihja, bunt w powietrzu” film rodzinny
16.15 „Pokój na Miotle” film anim.
16.40 S. anim. „Bluey”
17.00 S. dok. „Niezwyciężony”
17.30 Otwarta kombinacja
17.55 „Eliminacje do Mistrzostw Europy w piłce ręcznej mężczyzn”
19.30 „Arturas Poviliūnas. Dyplomata sportowy” film dok.
20.30 Panorama
21.00 „Talбота. Jak woda na czekoladę” balet
23.00 S. „Dążyć”

6.00 Seriale anim.
8.00 S. anim. „Simpsonowie”
9.00 „La Maistas. Wezwanie”
10.00 „Świat według kobiet”
11.00 „Zagroda marzeń”
12.00 Świeże pomysły z LIDL
12.02 S dok. „Tajemnice Dzikiej Australii”
13.10 „Mała syrenka” dramat
15.00 Świeże pomysły z LIDL
15.02 „Ostatnia piosenka” dramat
17.20 „Maroonland”

18.30 TV3 wiadomości
19.30 „X Faktor”
22.00 „Mechanik: Konfrontacja” dramat
00.05 „Szybcy i wściekli” thriller

6.00 „Realna mistyka”
8.00 „Kolory lasu”
8.30 „Róg tura”
9.00 „Puchar Świata 2024”
10.00 S. dok. „Równik – pas życia”
11.05 S. dok. „Warsztat naprawczy”
12.05 „Kuchenne koszmary”
13.00 „Realna mistyka”
14.05 „Walka eks-trasensów”
16.30 Mistrzostwa LKL „Neptūnas” „Žalgiris”
19.00 Mistrzostwa LKL „Uniclub Bet Juventus” „CBet”
21.15 Turniej Sztuk Walki UTMA #10
23.15 „Bangkok ostatnie zlecenie” thriller

5.00 S. dok. „Śladami mordercy”
6.00 S. „Grzechy obcych”
8.00 Jak sobie pomóc
8.30 Formuła zdrowia
9.00 Pyszne życie
9.30 Sen na kwadracie
10.00 Przewodnik po długowieczności
10.30 Jestem wnioskodawcą
11.00 Kod zdrowia
12.00 S. „Otwarty cel”
14.00 S. „Agenci sprawiedliwości”
16.00 Wiadomości
16.30 24/7
17.30 Pół godziny z Valatką
18.00 Wiadomości
18.30 W świecie koszykówki
19.00 S. „Śladami mordercy”
20.00 Wiadomości
20.20 S. „Stary”
22.30 Wiadomości

23.30 S. „Otwarty cel”
01.20 S. „Agenci sprawiedliwości”

6.15 „Piekielna droga”
7.20 „Silniki miasta grzechu”
8.25 „Inny świat. Brazylia”
9.30 „Na jednym końcu haczyk”
10.00 „Zwiadowca przeszłości”
10.30 „Egazaras dugnas”
11.00 S. dok. „Dzika przyroda. Lamparty łowiące ryby”
12.00 „Ameryka. Cztery pory roku”
13.05 „Ostrożnie – rodzina!”
14.00 „Przetwarzanie”
15.00 S. dok. „Wezwanie złamanej czaszki”
16.00 „Gwiazdy lombardu”
18.00 Mistrzostwa koszykówki kobiet
20.00 „Ostatni taniec”
21.00 TV3 wiadomości
22.00 NBA Action
22.35 Mistrzostwa NBA „Celtics” „Bucks”

6.10 „Prosta kuchnia Mary”
6.40 „Łapacz snów”
8.00 S. „Specjaliści”
10.00 „Tajemnice Siostry Bonifacej”
11.00 „Dziesięć lat młodszy”
11.30 „Rolnik szuka żony”
12.30 „Gotujemy z Jamiem Oliverem”
13.30 Pozdrowienia
15.45 „Złoty chłopak” dramat
17.45 S. „Yargi”
18.45 S. „Powrót Molphara”
19.45 S. „HIP. Wysoki potencjał intelektualny”
21.00 „Pod Prądem i Łaską. Oko za oko” detektyw
22.55 „Potężne

Serce" dramat
01.05 S. „Sommerdahl.
Pierwszy kontakt"

05.40 S. „Dziedzictwo"
06.30 „Sprawa dla reportera"
07.20 „Słownik polsko@polski"
07.50 „Słowo na niedzielę"
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach"
09.00 „Tydzień"
09.30 „ZdroWY Plan"
09.50 „Wysoko w Górach Jura"
10.15 „Człowiek na torze" dramat
11.55 S. „Komisarz Alex"
12.55 „Między ziemią a niebem"
13.00 „Anioł Pański"
13.15 „Między ziemią a niebem"
13.50 „Akademia Życia"
14.10 S. dok. „Serengeti"
15.20 „Brunet wieczorową porą" komedia
17.05 S. „Dziedzictwo"
18.00 „Teleexpress"
18.35 „Daje słowo"
19.40 „Jaka to melodia?"
20.30 „Program informacyjny 19.30"
21.20 S. „Gra z Cieniem"
22.20 „Rolnik szuka żony"
23.25 „Teoria wszystkiego" dramat

07.05 „Leonard Cohen pieśni miłości i nienawiści"
08.05 „Rozmowy (nie)wygodne"
09.00 „Liturgie i nabożeństwa 2024"
10.05 „Giacomo Balla, władca światła" film dok.
11.10 „Od ucha do

ucha" filmy anim
11.45 S. „Rawhide"
12.50 „Słodkie oczy" film TVP
14.00 „Poczet świrów polskich"
14.40 „Tajemnica Raoula Taburina" komedia
16.20 S. „Zmiennicy"
17.35 „Dobry tytuł"
18.15 „Niedziela z..."
21.00 „Był tu Willie Boy" western
22.50 „McCurry. W pogoni za kolorem" film dok.
00.35 „Egzamin" film anim.

07.00 „Panorama"
07.40 S. „M jak miłość"
08.30 „Pytanie na śniadanie"
12.00 „Piękno utracone"
12.35 „Akademia Życia"
12.55 „Między ziemią a niebem"
13.00 „Anioł Pański"
13.15 „Między ziemią a niebem"
13.50 „Słowo na niedzielę"
14.00 „Transmisja Mszy Świętej"
15.15 „Piłka nożna Betlic"
18.00 „Teleexpress"
18.20 S. „M jak miłość"
19.10 „Jak nas widzą"
19.40 „Daje słowo Maciej Orłoś"
20.30 „Program informacyjny 19.30"
21.05 „Za zasługi dla Polski i Polaków poza granicami kraju"
22.30 „Z gwiazdą przez świat"
23.25 „Córka trenera" film obycz.
01.00 Panorama

08.55 „Był taki dzień"
09.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie"

09.25 „Przeczytaj mi tę historię"
09.30 „Z historii prawosławia w Polsce. Prawosławny Ordynariat Wojska Polskiego"
09.50 „Z historii prawosławia w Polsce. Sawa Sowietow"
10.10 S. „Wiedźmin"
10.55 „Dzieje człowieka ubranego"
11.25 „Historia kuchni polskiej"
12.05 „Polskie Parki Narodowe Pieniński Park Narodowy" film dok.
12.30 „Na ratunek Notre Dame" film dok.
13.15 „Życiodajne rzeki Półwyspu Iberyjskiego Gwadiana"
14.05 „Armia Krajowa. Co zapisane, trwać będzie" film dok.
14.25 „Polska i świat z historią w tle Kryptonim Spacer"
14.40 „Polskie 100 lat Polska i sprawa polska w I Wojnie Światowej"
15.05 „U Pana Boga za miedzą" film fab.
16.55 „Piosenką przez historię Wielka Solidarność"
17.05 „Dwie Ojczyzny Ojczyzna Thona" film dok.
17.30 „Jan Potocki. Wielki nieznany"
18.10 „Drogi do niepodległości" film dok.
19.05 S. „Polskie drogi"
20.50 „Roman Dmowski" film dok.
21.35 „Ku beatyfikacji kardynała Stefana Wyszyńskiego. Lubelskie doświadczenia" film dok.
22.20 „Historia polskiego sportu"
23.05 S. „Stawka większa niż życie"
00.00 „Przybyli ułani" film TVP

00.00 Odpowiedzialni za Kościół
00.30 Życie jest piękne

01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Przełamując bariery
01.55 Poczet Wielkich Polaków
02.00 Anioł Pański
02.05 Święty na każdy dzień
02.15 Rozmowy niedokończone
03.20 Muzyczne chwile
03.30 Manna z Nieba
03.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Ojczyzna
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Polski Punkt Widzenia
05.40 Odpowiedzialni za Kościół
06.05 Hildegarda z Bingen. Światło Boga
07.00 Jestem mamą
07.15 Mocni w Wierze
07.40 Muzyczne chwile
07.50 Regał
08.15 Misja Szczecin, Poznań – Argentyna
08.45 Ocalić od zapomnienia
08.55 Poczet Wielkich Polaków
09.00 Słowo życia
09.05 Polski Punkt Widzenia
09.25 Święty na każdy dzień
09.30 O. Rafał, kto go nie zna?
10.00 Prymas Stefan Wyszyński
10.10 Spotkanie z Magdaleną Buczek
10.15 Manna z Nieba
10.30 Msza święta z Jasnej Góry
11.35 Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela"
11.40 Edukacja domowa
12.00 Głos serca
12.45 Muzyczne chwile
13.00 Anioł Pański

z Ojcem Świętym Franciszkiem
13.15 Papież Polak do Rodaków
14.15 Polacy w Bitwie o Anglię
15.00 Oddech Boga
15.50 Muzyczne chwile
16.00 Wieś to też Polska
17.00 Informacje dnia
17.10 Koncert życzeń
17.45 Święty na każdy dzień
17.50 Mateczniki Polskości
18.00 Natura i człowiek
18.30 Sól ziemi
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.00 Msza Święta w intencji Ofiar katastrofy smoleńskiej i ojczyzny
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Retrospekcja
22.45 Stan Bezpieczeństwa Państwa
22.55 Święty na każdy dzień
23.00 Polskie dziedzictwo
23.30 Muzyczne chwile
23.45 Jak wygrać małżeństwo?

7.00 Jak to jest zrobione?
9.00 Fani czterech kółek
10.00 Zapomniane i upuszczone
15.00 Łowcy staroci: renowacje
19.00 Łowcy staroci: renowacje
21.00 Łowienie krabów
22.00 Włoska służba graniczna
23.00 Kamera policyjna

6.30 Z Historią na Ty
6.50 Świadcetwo
7.05 „Wyprawa profesora Gąbki” film anim.
7.10 Marceli Szpak dziwi się światu
7.25 Jesteśmy stąd
7.30 Dorwać wirusa
7.50 Makłowicz w podróży
8.20 Tańcząca ze światem
8.45 Przegląd tygodnia
9.10 Nowe spojrzenie
9.35 S. „Sześć siostr”
10.40 „Józef Piłsudski w Żuławie – przy akompaniamencie fortepianu”
10.45 „Atlas Niepodległości” film dok.
11.45 Detektyw Literka
12.00 Strona po stronie
12.10 S. „Dom nad rozlewiskiem”
13.00 Info Wilno
13.05 Tygiel
13.30 „Szkoły z klasą” film dok.
14.15 „Józef Piłsudski w Żuławie – przy akompaniamencie fortepianu”
14.20 „Rzeczpospolita Reaktywacja” film dok.
15.20 „Józef Piłsudski w Żuławie – przy akompaniamencie fortepianu”
15.25 Wileński koncert życzeń
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 „Józef Piłsudski w Żuławie – przy akompaniamencie fortepianu”
16.25 „Faraon” dramat
18.50 Krótka historia
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Klub u reaktorów
20.30 Program informacyjny
21.00 „Ordonówna” spektakl

21.20 Kultowe rozmowy
22.45 „Józef Piłsudski w Żuławie – przy akompaniamencie fortepianu”
22.50 „Rzeczpospolita Reaktywacja” film dok.
23.50 S. „Wojenne dziewczyny”
00.35 Info Wilno
00.50 Studio Wilno
01.10 Wileński koncert życzeń

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Morderstwa na północy”
9.50 S. „Krzyk o pomoc”
10.40 S. „Doktor Martin”
11.30 S. „Ostatni ślad Berlina”
12.15 Euromaxx
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 „Anthony Bourdain. Części nieznane”
13.45 Momenty „Festiwalu Piosenki 2024”.
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.25 S. „Raj dla kobiet”
17.10 S. „Dziedzictwo”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Historia rzeczy
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 LRT forum
22.30 Wiadomości rowerowe
23.00 S. „ Fargo”
00.10 S. „Wikingowie”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Jesteś dla mnie najpiękniejsza”
8.00 S. „Walker,

strażnik Teksasu”
10.00 S. „Krwa-we kwiaty”
12.00 Wiadomości
13.00 Pani chłopka
14.00 S. „Moja mała”
15.00 S. „Kakao”
16.00 Kto tu jest?
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Od...do...
21.00 S. „Poważne sprawy”
21.30 Wiadomości
22.30 „Gunman. Odkupienie” dramat
00.50 S. „L.A.'s Finest”

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej”
6.05 Władcy pierścieni
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 Tydzień
8.30 7 dni w Kownie
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 Żyj tak czy-
 sto, jak to możliwe
12.00 „Legendy”
13.00 Zupa naukowa
13.30 Dzień Kultury
14.00 Koncert życzeń
15.35 S. „Doktor Martin”
16.20 S. „Serce kraju”
17.05 Euromaxx
17.20 Dzień dobry, Litwo
19.30 S. dok. „Wyznanie diabła. Zaginione taśmy Eichmanna”
20.25 Wizjonerzy
20.30 Panoramy
21.00 Temat dnia
21.30 Kowno Jazz 2024
22.50 Vilnius Mama Jazz 2020
23.45 Euromaxx

6.00 S. „Kobiety kłamią lepiej”
6.30 „Farma Vytara”
7.00 „Maroonland”
8.00 TV pomoc
10.00 S. „W wirze miłości”

11.00 S. „Kobiecego lekarza”
12.00 Świeże pomysły z LIDL
12.02 S. „Chłopak”
14.00 S. „Kopalnie pasji”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 Świeże pomysły z LIDL
16.32 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Specjalny program dyskusyjny”
21.00 S. „Kobiety kłamią lepiej”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.20 TV3 sport
22.30 Świeże pomysły z LIDL
22.32 „Polisa na życie” dramat
00.30 S. „Król Tulsy”

6.15 „Realna mistyka”
7.20 S. „Agenci Sprawiedliwości”
8.30 S. „Wojny glin. Kijów”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „MacGyver”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Świeża krew”
13.30 „Zasady mojej kuchni”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „MacGyver”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „Śmiertelna broń”
20.00 „Wojny kupujących”
20.30 „Ale numer!”
21.00 „15:17 do Paryża” thriller
22.55 „Bangkok Ostatnie zlecenie” thriller

5.00 Jestem wnioskodawcą
5.30 Przewodnik po długowieczności
6.00 Jak sobie pomóc

6.30 24/7
7.30 W świecie koszykówki
8.00 S. „Otwarty cel”
9.00 S. „Realna mistyka”
10.00 S. „Aleksandra”
11.00 S. „Stary”
12.30 Czyste miasta
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00 S. „Grzechy obcych”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 Życie w biznesie
17.30 Pierwszy raz
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 Godzina TV wolność
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Ela Shion. Niewierność”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”

5.35 S. „Coroner”
7.30 S. „Cobra 11”
8.30 „Autopilot”
9.00 „Gazas dugnas”
9.30 „Magazy nowe wojny”
10.00 „Patagonia”
11.00 „Detektywi 911”
12.00 „Mistrz kulinarny”
13.00 „Silniki miasta strachu”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Chicago Fire”
16.00 S. „Coroner”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Detektywi 911”
20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
21.00 „Demaskator” film fab.
23.10 „Bunkier strachu” thriller

6.00 S. „Niewinni”
7.00 S. „Czarownica”
8.00 S. „Wróżka”
8.30 S. „Ślepa”
9.00 S. „Yargi”
10.00 S. „Major Crimes”
11.00 S. „Specjaliści”
12.00 S. „Zabójcze umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Partnerki”
15.00 S. „Anupamaa”
16.30 S. „Obiecany”
17.00 S. „Wróżka”
17.30 S. „Ślepa”
18.00 S. „Specjalista”
19.00 S. „Doktor House”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 „Historia łodzi”
23.30 „Pod Prawem i Łaską. Pilot”
01.25 S. „Praktykantka”

06.15 „Tajemniczy ogród” film fab.
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.55 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
09.25 „Paderewski. Człowiek czynu, sukcesu i sławy” film dok.
10.20 „Znachor” dramat
12.45 „Narodowe Święto Niepodległości”
14.55 „Bodo” dramat
16.50 „Wanda. Ostatnia z oddziału” film dok.
18.00 „Teleexpress”
18.35 „Jaka to melodia?”
19.25 „Reporterzy”
19.45 S. „Akacja 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
21.00 Wydarzenie aktualne
22.10 „Kamerdyner” dramat
00.45 „1917” dramat

07.05 „Afisz kulturalny ekstra”
07.10 „Muzyczne poranki”
07.35 „Tamte lata, tamte dni”
08.10 „Scena tańca narodowe”
08.40 „Podróż z historią”
09.25 „Od ucha do ucha” filmy anim.
10.05 S. „Rawhide”
11.05 Koncert
11.50 Dokument.pl
13.05 Informacje kulturalne
13.30 „Łapa” film dok.
14.30 „Popioły” dramat
18.45 „Festiwal Muzyki Filmowej w Krakowie”
20.00 „Paderewski. Człowiek czynu, sukcesu i sławy” film dok.
21.00 „Legiony” dramat
23.30 Koncert

07.00 „Panorama”
07.35 „Z historii prawosławia w Polsce. Ku odrodzeniu i ożywieniu”
08.00 „Na tropie przypraw. Pikantnie i słodko”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.25 „Ola Polonia”
12.45 „Narodowe Święto Niepodległości”
14.55 „Za zasługi dla Polski i Polaków poza granicami kraju”
16.30 Program informacyjny 14.30
16.55 „Rzeczpospolita Reaktywacja” film dok.
18.00 „Teleexpress”
18.15 „Teleexpress Extra”
18.45 „Wrota Europy” dramat
20.10 „Nad Niemnem. Za wschodem

nią granicą”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
21.00 „Wydarzenie aktualne”
22.05 „Pamięć jest naszą ojczyzną” film dok.
23.40 Koncert

07.45 „Był taki dzień”
07.50 „Fake czy historia?”
08.40 „Łabędź niemy”
09.05 „Czarna suknia” film fab.
09.50 „O jedno miasto”
10.15 „Historia Polski. Atlas Niepodległości” film dok.
11.10 „Był taki dzień 11 listopada”
11.15 „Encyklopedia II wojny światowej. Tragiczne miasto”
11.35 „Zapora. Energia dla Niepodległej” film dok.
12.15 „Spór o historię Tajemnica Retingera”
12.45 „Rodem spod Jazłowca” film dok.
13.30 „Powrót do Polski” film fab.
14.35 „Rzeczypospolitej dni pierwsze”
16.25 „Piosenką przez historię”
16.30 S. „Korona królów”
16.55 „Sensacje XX wieku”
17.45 „Jan Potocki. Wielki nieznany”
18.30 „Drogi do niepodległości”
19.25 „Flesz historii”
19.40 „Notacje Stanisław Janicki. Jestem szczęśliwym człowiekiem”
19.50 film dok.
20.35 „Historia na ten czas”
20.40 „Ślady Legionów”
20.55 „Józef Piłsudski” film dok.
22.15 „Historia polskiego sportu”
23.05 „Sensa-

cje XX wieku”
23.55 „On wierzył w Polskę” film dok.

00:00 Jak my to widzimy z daleka widać lepiej
00:30 Tam, gdzie Bóg płacze
01:00 Słowo życia
01:05 Świat w obrazach
01:10 Informacje dnia
01:30 Sól ziemi
01:55 Poczet Wielkich Polaków
02:00 Msza Święta w intencji Ofiar katastrofy smoleńskiej i ojczyzny
03:00 Anioł Pański z Ojcem Świętym Franciszkiem
03:15 Rozmowy niedokończone
04:00 Informacje dnia
04:20 Różaniec
04:50 Myśląc Ojczyzna
05:00 Apel Jasnogórski
05:20 Informacje dnia
05:40 Tam, gdzie Bóg płacze
06:10 Sanktuarium polskie
06:30 Odpowiedzialni za Kościół
07:00 Ze szkolnej ławki
08:10 Cystersi powrót do pokory
08:55 Poczet Wielkich Polaków
09:00 Słowo życia
09:05 Święty na każdy dzień
09:10 Wieś to też Polska
10:10 Rozmowy niedokończone
10:50 Muzyczne chwile
11:00 Msza Święta w intencji Ojczyzny
12:20 Stan Bezpieczeństwa Państwa
12:30 Warto być ojcem
12:45 Muzyczne chwile
13:00 Uroczystości Państwowe przy
13:25 Listopadowy spacer
14:15 Jeszcze Najświętsza Panienka pokaże, że od burzących kolubryn mocniejsza cz. I
14:45 Zuzela tu wszystko się zaczęło
15:30 Ma się rozumieć
15:40 Sanktuarium polskie
16:00 Marsz Niepodległości
18:30 XX Rajd Katyński
18:55 Poczet Wielkich Polaków
19:00 Koncert Niepodległościowy
20:30 Poznajemy Polskę
20:45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
21:00 Informacje dnia
21:20 Różaniec
21:50 Myśląc Ojczyzna
22:00 Apel Jasnogórski
22:20 Informacje dnia
22:40 Polski Punkt Widzenia
23:00 Listopadowy spacer
23:55 Jeszcze Najświętsza Panienka pokaże, że od burzących kolubryn mocniejsza cz. II

7.00 Fani czterech kółek
9.00 Jak to działa?
10.30 Skarby z szopy
12.00 Łowcy staroci
17.30 Skarby z szopy
18.00 Fani czterech kółek
19.00 Jak to działa?
19.30 Jak to jest zrobione?
21.00 Nagi instynkt przetrwania
22.00 Przeżyć na ratunek
00.00 Nagi instynkt przetrwania

Maszynopis „Małego Księcia” za 1,25 mln dolarów

Maszynopis „Małego Księcia” można kupić za 1,25 mln dolarów. Najczęściej tłumaczona książka na świecie została wystawiona na sprzedaż przez londyńską księgarnię Peter Harrington Rare Books. Londyńska księgarnia Peter Harrington Rare Books wystawiła na sprzedaż maszynopis „Małego Księcia” z odręcznymi notatkami autora Antoine’a de Saint-Exupéry’ego. „Jest to najbardziej ekscytujący, najcenniejszy i najważniejszy dokument literacki, z którym miałam do czynienia” — przyznała starsza specjalistka ds. literatury w Peter Harrington Rare Books.
Fot. Freepik.com

Oszczędź sobie nerwów!

Doradzimy, sprzedamy, zamontujemy, a także **przechowamy letnie opony** na następny sezon!

ul. Birbynių 4A
Rezerwacja
na wymianę opon:
+370 655 24403

ul. Linksmoji 5
Rezerwacja
na wymianę opon:
+370 652 11944

Sprzedaż
opon:
vpriekyba@klion.lt
+370 685 04079

Zaostrzają działania wobec jednodniowych turystów

Władze Wenecji w przyszłym roku będą nadal pobierać opłaty od tzw. jednodniowych turystów i znacząco zwiększą liczbę dni, w których trzeba będzie płacić za wjazd do miasta. Burmistrz Wenecji Luigi Brugnaro

poinformował, że miasto zamierza w 2025 r. kontynuować program pobierania opłat od turystów, którzy przyjeżdżają tam tylko na jeden dzień. W przyszłym roku, jak powiedział burmistrz, podwoi się liczba dni, w których taką opłatę trzeba będzie uiścić. W tym roku było ich 29, a w przyszłym będzie 54.

Fotomigawka

Centrum Druskeniek zdomi fontanna — kolorowa, dynamiczna, tryskająca! — to i typowo jesienna pogoda jej nie przystoi! Fot. Janina Jarosz